Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 8ης Μαΐου 2024*

«Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 2005/36/ΕΚ – Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων – Άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′ – Υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής καθορίζουν το καθεστώς των προσώπων που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση προσαρμογής ή προετοιμάζονται για δοκιμασία επάρκειας – Άρθρο 7, παράγραφος 3 – Υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ειδικότερα τη δυνατότητα των κτηνιάτρων και των αρχιτεκτόνων να ασκούν δραστηριότητα, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής – Άρθρο 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′ – Υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι πανεπιστημιακού ή άλλου αναγνωρισμένου ως ισοδύναμου στον τομέα της φαρμακευτικής τίτλου εκπαίδευσης που πληροί τους όρους του άρθρου 44 της οδηγίας αυτής έχουν τουλάχιστον τη δυνατότητα πρόσβασης στις δραστηριότητες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 45, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, υπό την επιφύλαξη τυχόν απαίτησης συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας – Άρθρο 51, παράγραφος 1 – Υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής έχει στη διάθεσή της προθεσμία ενός μηνός για να βεβαιώσει την παραλαβή της αιτήσεως αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και να ενημερώσει τον αιτούντα για τυχόν ελλείποντα έγγραφα – Παράλειψη μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο»

Στην υπόθεση C-75/22,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως, στηριζόμενη στο άρθρο 258 ΣΛΕΕ και ασκηθείσα στις 4 Φεβρουαρίου 2022,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την L. Armati, τον M. Mataija και την M. Salyková,

προσφεύγουσα,

κατά

Τσεχικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την A. Edelmannová, την L. Halajová και τους T. Müller, O. Serdula, M. Smolek και J. Vláčil,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Λυκούργο, πρόεδρο τμήματος, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (εισηγητή), S. Rodin και L. S. Rossi, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο, αφενός, να διαπιστώσει ότι η Τσεχική Δημοκρατία, παραλείποντας να θεσπίσει τις αναγκαίες διατάξεις για να συμμορφωθεί με το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, το άρθρο 7, παράγραφος 3, το άρθρο 21, παράγραφος 6, το άρθρο 31, παράγραφος 3, το άρθρο 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, το άρθρο 45, παράγραφος 3, το άρθρο 50, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, του παραρτήματος VII, καθώς και, τέλος, το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ 2005, L 255, σ. 22), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013 (ΕΕ 2013, L 354, σ. 132) (στο εξής: οδηγία 2005/36), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2005/36 και, αφετέρου, να καταδικάσει την Τσεχική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

2 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2005/36 επιγράφεται «Ορισμοί» και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται:

[…]

ζ) ως “πρακτική άσκηση προσαρμογής”, η άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος, που πραγματοποιείται στο κράτος μέλος υποδοχής υπό την ευθύνη αναγνωρισμένου επαγγελματία και που συνοδεύεται, ενδεχομένως, από συμπληρωματική εκπαίδευση. Η πρακτική άσκηση υπόκειται σε αξιολόγηση. Οι λεπτομερείς κανόνες της πρακτικής άσκησης και της αξιολόγησής της καθώς και το νομικό καθεστώς του [διακινούμενου ασκουμένου] καθορίζονται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής.

Το καθεστώς του οποίου απολαύει εντός του κράτους μέλους υποδοχής ο ασκούμενος, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμα παραμονής, τις υποχρεώσεις, τα δικαιώματα και τις κοινωνικές παροχές, τις

αποζημιώσεις και τις αποδοχές, καθορίζεται από τις αρμόδιες αρχές του εν λόγω κράτους μέλους σύμφωνα με το ισχύον κοινοτικό δίκαιο·

η) ως “δοκιμασία επάρκειας”, δοκιμασία που αφορά αποκλειστικά τις επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες του αιτούντος, διενεργείται δε ή αναγνωρίζεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής με σκοπό να αξιολογηθεί η ικανότητα του αιτούντος να ασκήσει νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στο εν λόγω κράτος μέλος.

Για τη διενέργεια της δοκιμασίας αυτής, οι αρμόδιες αρχές, με βάση τη σύγκριση της εκπαίδευσης που απαιτεί το κράτος μέλος υποδοχής με την εκπαίδευση του αιτούντος, καταρτίζουν κατάλογο των τομέων γνώσεων οι οποίοι δεν καλύπτονται από το δίπλωμα ή από άλλους τίτλους εκπαίδευσης που κατέχει ο αιτών.

Στη δοκιμασία επάρκειας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ο αιτών είναι αναγνωρισμένος επαγγελματίας στο κράτος μέλος καταγωγής ή στο κράτος μέλος προέλευσής του. Η δοκιμασία αυτή καλύπτει τομείς γνώσεων που επιλέγονται μεταξύ αυτών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο και των οποίων η γνώση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την άσκηση του εν λόγω επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής. Η εν λόγω δοκιμασία μπορεί επίσης να καλύπτει τη γνώση της δεοντολογίας που ισχύει για τις εν λόγω δραστηριότητες στο κράτος μέλος υποδοχής.

Οι λεπτομερείς κανόνες της δοκιμασίας επάρκειας, καθώς και το νομικό καθεστώς στο οποίο υπάγεται, στο κράτος μέλος υποδοχής, ο αιτών που επιθυμεί να ετοιμαστεί για τη δοκιμασία επάρκειας στο εν λόγω κράτος μέλος, καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές του εν λόγω κράτους μέλους·

[…]».

3 Το άρθρο 5 της οδηγίας 2005/36 τιτλοφορείται «Αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών» και ορίζει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, καθώς και των άρθρων 6 και 7 της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη δεν περιορίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος, για λόγους που αφορούν τα επαγγελματικά προσόντα:

α) εάν ο πάροχος είναι νομίμως εγκατεστημένος σε κράτος μέλος με σκοπό να ασκεί εκεί αυτό το επάγγελμα (στο εξής αναφερόμενο ως το “κράτος μέλος εγκατάστασης”), και

β) σε περίπτωση μετακίνησης του παρόχου σε άλλο κράτος μέλος, εάν έχει ασκήσει το συγκεκριμένο επάγγελμα σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη επί ένα τουλάχιστον έτος στο διάστημα των δέκα ετών που προηγούνται της παροχής στο κράτος μέλος εγκατάστασης, εφόσον το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στο κράτος μέλος εγκατάστασης. Ο όρος για την άσκηση του επαγγέλματος επί ένα έτος δεν εφαρμόζεται εάν το επάγγελμα είτε η εκπαίδευση για το εν λόγω επάγγελμα είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενα.

2. Οι διατάξεις του παρόντος τίτλου εφαρμόζονται μόνο σε περίπτωση που ο πάροχος μετακινείται στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής προκειμένου να ασκήσει, προσωρινά και περιστασιακά, το επάγγελμα στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 1.

Ο προσωρινός και περιστασιακός χαρακτήρας της παροχής εκτιμάται κατά περίπτωση, ιδίως σε συνάρτηση με τη διάρκεια, τη συχνότητα, την περιοδικότητα και το συνεχή χαρακτήρα της συγκεκριμένης παροχής.»

4 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2005/36 φέρει τον τίτλο «Απαλλαγές» και έχει ως εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, το κράτος μέλος υποδοχής απαλλάσσει τους εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος παρόχους υπηρεσιών ιδίως από τις απαιτήσεις που επιβάλλονται στους επαγγελματίες που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφός του και οι οποίες αφορούν:

[…]

β) την εγγραφή σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου, ώστε να ρυθμίζονται με ασφαλιστικό φορέα οι λογαριασμοί που σχετίζονται με τις δραστηριότητες που ασκούνται προς όφελος των ασφαλισμένων.

Πάντως, ο πάροχος ενημερώνει τον αναφερόμενο ανωτέρω στο στοιχείο β′ φορέα, σχετικά με την παροχή υπηρεσιών πριν ή, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, μετά την εν λόγω παροχή.»

5 Το άρθρο 7 της οδηγίας 2005/36 επιγράφεται «Προηγούμενη δήλωση σε περίπτωση μετακίνησης του παρόχου» και προβλέπει στην παράγραφο 3 τα εξής:

«3. Η παροχή υπηρεσίας πραγματοποιείται βάσει του επαγγελματικού τίτλου του κράτους μέλους εγκατάστασης, εφόσον σε αυτό το κράτος μέλος υφίσταται νομοθετικά κατοχυρωμένος τίτλος για την οικεία επαγγελματική δραστηριότητα. Ο εν λόγω τίτλος αναγράφεται στην επίσημη ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους εγκατάστασης, ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγχυση με τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής. Σε περίπτωση που ο εν λόγω επαγγελματικός τίτλος δεν υφίσταται στο κράτος μέλος εγκατάστασης, ο πάροχος αναφέρει τον τίτλο εκπαίδευσής του, στην επίσημη ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες αυτού του κράτους μέλους. Κατ’ εξαίρεση, η υπηρεσία παρέχεται βάσει του επαγγελματικού τίτλου του κράτους μέλους υποδοχής στις περιπτώσεις που αναφέρονται στον τίτλο ΙΙΙ, κεφάλαιο ΙΙΙ.»

6 Το άρθρο 21 της οδηγίας 2005/36 τιτλοφορείται «Αρχή της αυτόματης αναγνώρισης» και προβλέπει στις παραγράφους 1 και 6 τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει τους τίτλους εκπαίδευσης […] ως κτηνιάτρου […] και ως αρχιτέκτονα […], παρέχοντάς τους την ίδια ισχύ, όσον αφορά την ανάληψη και την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων στην επικράτειά του, με τους τίτλους εκπαίδευσης που χορηγεί το ίδιο.

[…]

6. Κάθε κράτος μέλος εξαρτά την ανάληψη και την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων ιατρού, νοσηλευτή υπεύθυνου για γενική περίθαλψη, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, μαίας/μαιευτή και φαρμακοποιού από την κατοχή τίτλου εκπαίδευσης που αναφέρονται στο παράρτημα V, σημεία 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 και 5.6.2 αντιστοίχως, οι οποίοι πιστοποιούν ότι επαγγελματίας έχει αποκτήσει, κατά τη συνολική διάρκεια της εκπαίδευσής του, κατά περίπτωση, τις γνώσεις και τις δεξιότητες και ικανότητες που

αναφέρονται στο άρθρο 24, παράγραφος 3, στο άρθρο 31, παράγραφος 6, στο άρθρο 31, παράγραφος 7, στο άρθρο 34, παράγραφος 3, στο άρθρο 38, παράγραφος 3, στο άρθρο 40, παράγραφος 3, και στο άρθρο 44, παράγραφος 3.

Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η γενικώς αναγνωρισμένη επιστημονική και τεχνική πρόοδος, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 57γ για να επικαιροποιηθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 24, παράγραφος 3, στο άρθρο 31, παράγραφος 6, στο άρθρο 34, παράγραφος 3, στο άρθρο 38, παράγραφος 3, στο άρθρο 40, παράγραφος 3, στο άρθρο 44, παράγραφος 3, και στο άρθρο 46, παράγραφος 4, με σκοπό να καταγραφεί η εξέλιξη της νομοθεσίας της Ένωσης που αφορά άμεσα τους σχετικούς επαγγελματίες.

Οι επικαιροποιήσεις αυτές δεν συνεπάγονται τροποποίηση των υφισταμένων ουσιωδών νομοθετικών αρχών στα κράτη μέλη σχετικά με τη δομή των επαγγελμάτων όσον αφορά την εκπαίδευση και τους όρους πρόσβασης των φυσικών προσώπων. Οι επικαιροποιήσεις αυτές σέβονται την ευθύνη των κρατών μελών για την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων όπως ορίζεται στο άρθρο 165, παράγραφος 1, [ΣΛΕΕ].»

7 Το άρθρο 31 της οδηγίας 2005/36 φέρει τον τίτλο «Εκπαίδευση νοσοκόμων υπεύθυνων για γενική περίθαλψη» και ορίζει στην παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, τα εξής:

«3. Η εκπαίδευση του νοσηλευτή υπεύθυνου για γενική περίθαλψη περιλαμβάνει τουλάχιστον τριετείς σπουδές συνολικά, που μπορούν επιπροσθέτως να εκφράζονται με τις ισοδύναμες πιστωτικές μονάδες του συστήματος ECTS [(Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων)], και συνίστανται σε τουλάχιστον 4 600 ώρες θεωρητικής και κλινικής κατάρτισης· η θεωρητική κατάρτιση καλύπτει τουλάχιστον το ένα τρίτο και η κλινική κατάρτιση τουλάχιστον τη μισή ελάχιστη διάρκεια της εκπαίδευσης. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραχωρούν μερικές εξαιρέσεις [σε] επαγγελματίες που έχουν λάβει τμήμα της εκπαίδευσής τους μέσω κύκλων εκπαίδευσης τουλάχιστον ισοδύναμου επιπέδου.»

8 Το άρθρο 32 της οδηγίας 2005/36 επιγράφεται «Άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων νοσοκόμου υπεύθυνου για γενική περίθαλψη» και προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, οι επαγγελματικές δραστηριότητες νοσοκόμου υπεύθυνου για γενική περίθαλψη είναι οι δραστηριότητες που ασκούνται βάσει των επαγγελματικών τίτλων του παραρτήματος V, σημείο 5.2.2.»

9 Το άρθρο 44 της οδηγίας 2005/36 τιτλοφορείται «Φαρμακευτική εκπαίδευση» και έχει ως εξής:

«1. Η εισαγωγή στη φαρμακευτική εκπαίδευση προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος ή πιστοποιητικού που παρέχει πρόσβαση, για τις συγκεκριμένες σπουδές, στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή σε ιδρύματα επιπέδου αναγνωρισμένου ως ισοδύναμου, σε ένα κράτος μέλος.

[…]»

10 Το άρθρο 45 της οδηγίας 2005/36 φέρει τον τίτλο «Άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων φαρμακοποιού» και ορίζει στις παραγράφους 2 και 3 τα εξής:

«2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι κάτοχοι τίτλου εκπαίδευσης πανεπιστημιακού ή αναγνωρισμένου ως ισοδύναμου επιπέδου στον τομέα της φαρμακευτικής, που πληροί τους όρους του άρθρου 44, να έχουν τη δυνατότητα ανάληψης και άσκησης τουλάχιστον των ακόλουθων δραστηριοτήτων, με την επιφύλαξη, ενδεχομένως, της απαίτησης συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας:

α) προετοιμασία της φαρμακευτικής μορφής των φαρμάκων·

β) παρασκευή και έλεγχος των φαρμάκων·

γ) δοκιμή των φαρμάκων σε εργαστήριο δοκιμής φαρμάκων·

δ) αποθήκευση, διατήρηση και διανομή των φαρμάκων στο στάδιο της χονδρικής πώλησης·

ε) εφοδιασμός, προετοιμασία, έλεγχος, αποθήκευση, διανομή και διάθεση ασφαλών και αποτελεσματικών φαρμάκων της απαιτούμενης ποιότητας στα φαρμακεία που είναι ανοιχτά στο κοινό·

στ) προετοιμασία, έλεγχος, αποθήκευση, διανομή ασφαλών και αποτελεσματικών φαρμάκων της απαιτούμενης ποιότητας στα νοσοκομεία·

ζ) παροχή πληροφοριών και συμβουλών σχετικά με τα φάρμακα αυτά καθαυτά αλλά και με την κατάλληλη χρήση τους·

η) αναφορά των ανεπιθύμητων ενεργειών των φαρμακευτικών προϊόντων στις αρμόδιες αρχές·

θ) προσωπική στήριξη των ασθενών όταν λαμβάνουν φάρμακα χωρίς συνταγή ιατρού·

ι) συμβολή σε τοπικές ή εθνικές εκστρατείες δημόσιας υγείας.

3. Όταν σ' ένα κράτος μέλος, για την ανάληψη ή την άσκηση μιας δραστηριότητας φαρμακοποιού απαιτείται, εκτός από την κατοχή τίτλου εκπαίδευσης περί του οποίου το παράρτημα V, σημείο 5.6.2, η προϋπόθεση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει ως επαρκή προς τούτο απόδειξη το πιστοποιητικό των αρμοδίων αρχών του κράτους μέλους καταγωγής, σύμφωνα με το οποίο ο ενδιαφερόμενος άσκησε τις εν λόγω δραστηριότητες στο κράτος μέλος καταγωγής για ίσο χρονικό διάστημα.»

11 Το άρθρο 50 της οδηγίας 2005/36 επιγράφεται «Έγγραφα και διατυπώσεις» και προβλέπει τα εξής:

«1. Εφόσον αποφαίνονται επί αιτήσεως αδείας για την άσκηση του οικείου νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος κατ' εφαρμογή του παρόντος τίτλου, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής μπορούν να απαιτήσουν τα έγγραφα και τα πιστοποιητικά του παραρτήματος VII.

Η ημερομηνία έκδοσης των εγγράφων που αναφέρονται στο παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ', ε' και στ' δεν μπορεί, κατά την προσκόμισή τους, να υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Τα κράτη μέλη, οι οργανισμοί και άλλα νομικά πρόσωπα διασφαλίζουν το απόρρητο των παρεχόμενων πληροφοριών.

2. Σε περίπτωση δικαιολογημένων αμφιβολιών, το κράτος μέλος υποδοχής δύναται να απαιτεί από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους επιβεβαίωση του γνησίου των βεβαιώσεων και πιστοποιητικών και των τίτλων εκπαίδευσης που χορηγούνται σε αυτό το κράτος μέλος καθώς και, ενδεχομένως, επιβεβαίωση του γεγονότος ότι ο δικαιούχος πληροί, όσον αφορά τα επαγγέλματα του κεφαλαίου III του παρόντος τίτλου, τους ελάχιστους όρους εκπαίδευσης που αναφέρονται αντιστοίχως στα άρθρα 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 και 46.

3. Σε περιπτώσεις δικαιολογημένων αμφιβολιών, εφόσον έχουν εκδοθεί τίτλοι εκπαίδευσης, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, από αρμόδια αρχή κράτους μέλους και περιλαμβάνουν την εκπαίδευση που έχει αποκτηθεί εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε εκπαιδευτικό ίδρυμα που εδρεύει νόμιμα στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους, το κράτος μέλος υποδοχής έχει το δικαίωμα να επαληθεύει με τον αρμόδιο φορέα στο κράτος μέλος καταγωγής του τίτλου:

α) κατά πόσον η εκπαίδευση στο ίδρυμα που παρέσχε την κατάρτιση έχει πιστοποιηθεί επισήμως από το εκπαιδευτικό ίδρυμα που βρίσκεται στο κράτος μέλος καταγωγής του τίτλου·

β) κατά πόσον οι τίτλοι εκπαίδευσης που έχουν εκδοθεί είναι οι ίδιοι με εκείνους που θα είχαν χορηγηθεί εάν η εκπαίδευση είχε πραγματοποιηθεί εξ ολοκλήρου στο κράτος μέλος καταγωγής του τίτλου και

γ) κατά πόσον οι τίτλοι εκπαίδευσης προσδίδουν τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα στην επικράτεια του κράτους μέλους που χορήγησε τον τίτλο.

[…]»

12 Το άρθρο 51 της οδηγίας 2005/36 τιτλοφορείται «Διαδικασία αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«1. Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής βεβαιώνει την παραλαβή του φακέλου του αιτούντος εντός ενός μηνός από την εν λόγω παραλαβή και τον ενημερώνει για τα τυχόν ελλείποντα έγγραφα.»

13 Το άρθρο 54 της οδηγίας 2005/36 φέρει τον τίτλο «Χρήση του τίτλου εκπαίδευσης» και προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των άρθρων 7 και 52, το κράτος μέλος υποδοχής μεριμνά ώστε να αναγνωρίζεται στους ενδιαφερομένους το δικαίωμα να χρησιμοποιούν τον τίτλο εκπαίδευσης του κράτους μέλους καταγωγής, και ενδεχομένως τη σύντμησή του, στη γλώσσα του κράτους μέλους καταγωγής. Το κράτος μέλος υποδοχής δύναται να ορίζει ότι ο εν λόγω τίτλος πρέπει να συνοδεύεται από το όνομα και τον τόπο του ιδρύματος ή της εξεταστικής επιτροπής που τον χορήγησε. Εφόσον, στο κράτος μέλος υποδοχής, μπορεί να προκληθεί σύγχυση μεταξύ του εν λόγω τίτλου εκπαίδευσης που έχει χορηγήσει το κράτος μέλος καταγωγής και ενός τίτλου που απαιτεί, στο κράτος μέλος υποδοχής, συμπληρωματική εκπαίδευση που δεν διαθέτει ο δικαιούχος, το εν λόγω κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να ορίσει ότι ο δικαιούχος θα χρησιμοποιεί τον τίτλο εκπαίδευσης του κράτους μέλους καταγωγής με την ενδεικνυόμενη μορφή που επισημαίνει το κράτος μέλος υποδοχής.»

14 Το παράρτημα VII της οδηγίας 2005/36 επιγράφεται «Απαιτούμενα έγγραφα και πιστοποιητικά σύμφωνα με το άρθρο 50, παράγραφος 1» και προβλέπει στο σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, τα εξής:

«1. Έγγραφα

[…]

δ) Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής που εξαρτά την πρόσβαση σε νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα από την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την εντιμότητα, το ήθος ή τη μη κήρυξη πτώχευσης, ή που αναστέλλει ή απαγορεύει την άσκηση νομοθετικώς κατοχυρωμένου επαγγέλματος σε περίπτωση σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος ή ποινικού αδικήματος, δέχεται ως επαρκή απόδειξη για τους υπηκόους των κρατών μελών οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα αυτό στην επικράτειά του, την προσκόμιση εγγράφων εκδοθέντων από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής του αλλοδαπού υπηκόου και από τα οποία προκύπτει ότι πληρούνται οι όροι αυτοί. Οι εν λόγω αρχές προσκομίζουν τα απαιτούμενα έγγραφα εντός δύο μηνών.

Όταν τα έγγραφα που μνημονεύονται στο πρώτο εδάφιο δεν χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, αντικαθίστανται από ένορκη δήλωση ή, στα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχει τέτοια δήλωση, από επίσημη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, ή ενδεχομένως, ενώπιον συμβολαιογράφου ή ενός αναγνωρισμένου επαγγελματικού οργανισμού του κράτους μέλους καταγωγής ή προέλευσης, ο οποίος χορηγεί βεβαίωση που αποδεικνύει την ένορκη δήλωση ή την επίσημη δήλωση.

ε) Όταν το κράτος μέλος υποδοχής απαιτεί από τους υπηκόους του, ως προϋπόθεση για την πρόσβαση σε νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα, έγγραφο σχετικό με τη σωματική ή ψυχική υγεία του αιτούντος, το εν λόγω κράτος μέλος δέχεται ως επαρκή απόδειξη την προσκόμιση του εγγράφου που απαιτείται για το σκοπό αυτό στο κράτος μέλος καταγωγής. Όταν το κράτος μέλος καταγωγής δεν εκδίδει τέτοιο έγγραφο, το κράτος μέλος υποδοχής δέχεται βεβαίωση χορηγούμενη από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους αυτού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής προσκομίζουν το απαιτούμενο έγγραφο εντός δύο μηνών.»

Το τσεχικό δίκαιο

Ο νόμος για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων

15 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) [νόμου 18/2004 Sb., περί αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και λοιπών δεξιοτήτων των υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και ορισμένων υπηκόων άλλων κρατών και περί τροποποίησης ορισμένων νόμων (νόμος για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων)], όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: νόμος για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων), ορίζει τα εξής:

«(1) Ως περίοδος προσαρμογής νοείται η περίοδος κατά την οποία ο αιτών ασκεί νομοθετικά ρυθμιζόμενες δραστηριότητες στην Τσεχική Δημοκρατία υπό την επίβλεψη φυσικού προσώπου που διαθέτει τα αναγκαία επαγγελματικά προσόντα, με σκοπό τη συμπλήρωση των γνώσεων

στους θεωρητικούς και πρακτικούς τομείς οι οποίοι αποτελούν μέρος του περιεχομένου της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που οδηγεί στην απονομή του απαιτούμενου στην Τσεχική Δημοκρατία πιστοποιητικού κατάρτισης και των οποίων η γνώση είναι αναγκαία για την άσκηση των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων. Η πρακτική άσκηση προσαρμογής μπορεί να περιλαμβάνει και σπουδές ή συμπληρωματική κατάρτιση με σκοπό τη συμπλήρωση των επαγγελματικών προσόντων.»

16 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων προβλέπει τα εξής:

«(1) Δοκιμασία επάρκειας είναι η εξέταση των επαγγελματικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του αιτούντος η οποία αποσκοπεί στην αξιολόγηση της επάρκειάς του να ασκήσει νομοθετικά ρυθμιζόμενη δραστηριότητα στην Τσεχική Δημοκρατία. Η δοκιμασία επάρκειας διεξάγεται ενώπιον αρχής αναγνώρισης, άλλης διοικητικής αρχής, σε πανεπιστήμιο ή άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα σχετικό με το οικείο αντικείμενο […]»

17 Το άρθρο 15 του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων έχει ως εξής:

«Εκτελεστικός ή επαγγελματικός κανονισμός μπορεί να προβλέπει, για μεμονωμένες νομοθετικά ρυθμιζόμενες δραστηριότητες ή για ομάδα νομοθετικά ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, τη μέθοδο καθορισμού της διάρκειας της πρακτικής άσκησης προσαρμογής και των όρων διεξαγωγής και αξιολόγησης της πρακτικής άσκησης προσαρμογής και της δοκιμασίας επάρκειας, συμπεριλαμβανομένων της μορφής, του περιεχομένου και του εύρους της δοκιμασίας αυτής.»

18 Κατά το άρθρο 20 του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων:

«(1) Εάν για την άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενης δραστηριότητας στην Τσεχική Δημοκρατία απαιτείται να αποδειχθεί η εντιμότητα του αιτούντος ή το ότι δεν του έχει επιβληθεί κύρωση για διοικητική παράβαση ή για πειθαρχικό παράπτωμα που συνδέεται με την άσκηση της επίμαχης δραστηριότητας, θεωρείται επαρκές τυχόν έγγραφο το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής και αποδεικνύει το γεγονός αυτό. Το έγγραφο μπορεί να είναι απόσπασμα ποινικού μητρώου ή παρόμοιου μητρώου του κράτους μέλους καταγωγής ή ισοδύναμο έγγραφο το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής ή, εάν δεν τηρείται τέτοιο μητρώο στο κράτος μέλος καταγωγής, υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος.

(2) Εφόσον είναι αναγκαίο για την άσκηση ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων στην Τσεχική Δημοκρατία, η απόδειξη ότι, για την περίοδο που καθορίζεται από ειδική νομοθετική ρύθμιση, ο αιτών δεν έχει υπάρξει αποδέκτης πτωχευτικής αποφάσεως ούτε έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ούτε έχει υποβληθεί σε βάρος του αίτηση αφερεγγυότητας που να απορρίφθηκε λόγω έλλειψης περιουσιακών στοιχείων, ή ότι η άσκηση καθηκόντων καταστατικού οργάνου, μέλος διοικητικού συμβουλίου ή άλλου οργάνου νομικού προσώπου από τον αιτούντα δεν εμποδίζεται λόγω της προηγούμενης άσκησης παρόμοιων καθηκόντων σε νομικό πρόσωπο το οποίο έχει κηρυχθεί σε πτώχευση ή έχει αποτελέσει αντικείμενο αιτήσεως αφερεγγυότητας που να απορρίφθηκε λόγω έλλειψης περιουσιακών στοιχείων, το σχετικό αποδεικτικό έγγραφο το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής θεωρείται επαρκές.

(3) Εάν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δεν εκδίδουν τα έγγραφα στα οποία αναφέρονται οι παράγραφοι 1 και 2, τα έγγραφα αυτά αντικαθίστανται από υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος ενώπιον της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους καταγωγής ή ενώπιον συμβολαιογράφου εγκατεστημένου στο κράτος μέλος καταγωγής.

(4) Εφόσον για την άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενης δραστηριότητας στην Τσεχική Δημοκρατία είναι αναγκαίο να πιστοποιηθεί η κατάσταση της υγείας του αιτούντος, το απαιτούμενο από το κράτος μέλος καταγωγής πιστοποιητικό που βεβαιώνει την κατάσταση της υγείας θεωρείται επαρκές. Εάν στο κράτος μέλος καταγωγής δεν απαιτείται τέτοιο πιστοποιητικό για την άσκηση της επίμαχης δραστηριότητας, τυχόν έγγραφο το οποίο εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής και αποδεικνύει ότι πληρούται η προϋπόθεση που προβλέπεται από ειδική νομοθετική ρύθμιση της Τσεχικής Δημοκρατίας θεωρείται επαρκές.

[…]»

19 Το άρθρο 27, παράγραφος 2, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων έχει ως εξής:

«(2) Ο αιτών ο οποίος ασκεί νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα προσωρινά ή περιστασιακά στην Τσεχική Δημοκρατία […] χρησιμοποιεί τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους καταγωγής σύμφωνα με τη νομοθεσία του και στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους καταγωγής.»

20 Το άρθρο 33, παράγραφος 1, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ορίζει τα εξής:

«(1) Κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας αρχής άλλου κράτους μέλους, η αρμόδια αρχή της Τσεχικής Δημοκρατίας θα πραγματοποιεί τις αναγκαίες έρευνες και θα παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες το συντομότερο δυνατόν. Εάν δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν οι πληροφορίες εντός 30 ημερών, η αρμόδια αρχή του άλλου κράτους μέλους θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικά.»

21 Το άρθρο 36a, παράγραφος 1, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων έχει ως εξής:

«(1) Ο αιτών που είναι υπήκοος κράτους μέλους […] και ασκεί σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους καταγωγής την επίμαχη δραστηριότητα, η οποία αποτελεί νομοθετικά ρυθμιζόμενη δραστηριότητα στην Τσεχική Δημοκρατία, επιτρέπεται επίσης να την ασκεί προσωρινά ή περιστασιακά και στην Τσεχική Δημοκρατία χωρίς να απαιτείται να τηρήσει την υποχρέωση εγγραφής, καταχώρισης, λήψης άδειας ή προσχώρησης σε επαγγελματική οργάνωση σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία και χωρίς να απαιτείται να ζητήσει την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων του […]»

Ο νόμος 95/2004

22 Το άρθρο 2, στοιχείο g, του zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta (νόμου 95/2004 Sb., περί των προϋποθέσεων απόκτησης και αναγνώρισης της επαγγελματικής επάρκειας και της ειδικότητας για την άσκηση των επαγγελμάτων του ιατρού, του οδοντιάτρου και του φαρμακοποιού), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: νόμος 95/2004), έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος νόμου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

ως “άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος του οδοντιάτρου και του φαρμακοποιού” νοείται η άσκηση των δραστηριοτήτων τις οποίες επιτρέπεται να ασκεί ο οδοντίατρος ή ο φαρμακοποιός χωρίς επαγγελματική επίβλεψη και με βάση τη δική του αξιολόγηση και εκτίμηση της κατάστασης της υγείας του ασθενούς και των συναφών περιστάσεων.»

23 Το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου 95/2004 ορίζει τα εξής:

«(2) Μετά την απόκτηση της επαγγελματικής επάρκειας, […] ο φαρμακοποιός έχει το δικαίωμα άσκησης, ως ελεύθερου επαγγέλματος, των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει η παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης σύμφωνα με τον zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) [νόμο 372/2011 περί των υπηρεσιών υγείας και των προϋποθέσεων παροχής τους (νόμος για τις υπηρεσίες υγείας)], της 6ης Νοεμβρίου 2011 (νόμος για τις υπηρεσίες υγείας), εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων των οποίων η άσκηση υπό την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία υπόκειται στην απόκτηση ειδικότητας, κατά την έννοια του άρθρου 11. Ο φαρμακοποιός επιτρέπεται επίσης να ασκεί δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στην παροχή ιατρικής περίθαλψης, και δη στο πλαίσιο της παρασκευής και του ελέγχου φαρμάκων, καθώς και της αποθήκευσης και διανομής φαρμάκων σε διανομέα φαρμάκων σύμφωνα με τον zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech) [νόμο 378/2007 περί των φαρμακευτικών προϊόντων και περί τροποποίησης ορισμένων συναφών νόμων (νόμος για τα φαρμακευτικά προϊόντα)], της 6ης Δεκεμβρίου 2007.»

24 Το άρθρο 11, παράγραφοι 1, 2 και 7 έως 12, του νόμου 95/2004 προβλέπει τα εξής:

«(1) Η ειδικότητα φαρμακοποιού αποκτάται με:

a) την επιτυχή ολοκλήρωση ειδικής εκπαίδευσης βεβαιωμένης από δοκιμασία πιστοποίησης […], βάσει της οποίας το Υπουργείο χορηγεί στον φαρμακοποιό δίπλωμα ειδικότητας στον οικείο τομέα ειδίκευσης, ή

b) την απόκτηση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας σύμφωνα με το αντίστοιχο πρόγραμμα εκπαίδευσης σε ίδρυμα εγκεκριμένο για τον αντίστοιχο τομέα εκπαίδευσης ή για τον αντίστοιχο τομέα συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, το οποίο θα χορηγεί στον αιτούντα βεβαίωση ολοκλήρωσης του προγράμματος.

(2) Οι τομείς ειδικής εκπαίδευσης των φαρμακοποιών, οι τίτλοι ειδικότητας καθώς και η διάρκεια της ειδικής εκπαίδευσης περιγράφονται στο παράρτημα 1 του παρόντος νόμου. […]

[…]

(7) Η απόκτηση ειδικότητας, κατά την έννοια της παραγράφου 1, στοιχείο a, αποτελεί προϋπόθεση […] για την άσκηση δραστηριοτήτων ελεύθερου επαγγελματία

a) σχετικών με την προστασία της δημόσιας υγείας,

b) σε κέντρα μετάγγισης αίματος,

c) στον τομέα των φαρμακευτικών τεχνολογιών,

d) στον τομέα των εργαστηριακών και αναλυτικών μεθόδων στον χώρο της υγείας και

e) στον τομέα των ραδιοφαρμάκων.

(8) Η απόκτηση ειδικότητας, κατά την έννοια της παραγράφου 1, στον τομέα της πρακτικής φαρμακευτικής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση δραστηριοτήτων λειτουργίας φαρμακείου ως ελεύθερου επαγγέλματος.

(9) Η απόκτηση ειδικότητας στον τομέα της κλινικής φαρμακευτικής, κατά την έννοια της παραγράφου 1, στοιχείο a, αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση δραστηριοτήτων κλινικού φαρμακοποιού ως ελεύθερου επαγγελματία.

(10) Η απόκτηση συγκεκριμένης ειδικότητας στον τομέα της νοσοκομειακής φαρμακευτικής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση, ως ελεύθερου επαγγέλματος, των δραστηριοτήτων λειτουργίας φαρμακείου με ειδικούς χώρους για την παρασκευή ιδιαιτέρως σύνθετων φαρμακευτικών μορφών: κατά την έννοια του παρόντος νόμου, ως “ιδιαίτερα σύνθετες φαρμακευτικές μορφές” νοούνται τα αποστειρωμένα φάρμακα που προορίζονται για παρεντερική χρήση και παρασκευάζονται σε ειδικούς χώρους εντός των φαρμακείων.

(11) Η απόκτηση ειδικότητας κατά την έννοια της παραγράφου 1, στοιχείο a, στον τομέα των ραδιοφαρμάκων ή των φαρμακευτικών τεχνολογιών, ή η απόκτηση συγκεκριμένης ειδικότητας στον τομέα της νοσοκομειακής φαρμακευτικής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση δραστηριοτήτων παρασκευής ιδιαιτέρως σύνθετων φαρμακευτικών μορφών ως ελεύθερου επαγγέλματος.

(12) Πριν από την απόκτηση ειδικότητας, ο φαρμακοποιός ασκεί τις δραστηριότητες που περιγράφονται στις παραγράφους 7 έως 11 υπό την επαγγελματική επίβλεψη επαγγελματία του τομέα της υγείας ο οποίος κατέχει την αντίστοιχη ειδικότητα.»

25 Κατά το άρθρο 27, παράγραφος 6, του νόμου 95/2004:

«(6) Οι ιατροί, οδοντίατροι ή φαρμακοποιοί που έχουν στην κατοχή τους πιστοποιητικό επαγγελματικής επάρκειας το οποίο πληροί τους όρους του άρθρου 28a ή 28b επιτρέπεται να ασκούν το επάγγελμά τους χρησιμοποιώντας τον επαγγελματικό τίτλο (στο εξής: τίτλος ειδικότητας) που μνημονεύεται στον παρόντα νόμο. Στην περίπτωση κατά την οποία η επαγγελματική επάρκεια έχει ελεγχθεί σύμφωνα με το άρθρο 27, το ιατρικό επάγγελμα ασκείται υπό τον τίτλο ειδικότητας που προβλέπεται από τον παρόντα νόμο.»

26 Το άρθρο 28a, παράγραφος 5, του νόμου 95/2004 έχει ως εξής:

«(5) Σε περίπτωση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, [του νόμου 95/2004], το Υπουργείο αναγνωρίζει αυτομάτως ως απόδειξη επάρκειας τυχόν πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους και αποδεικνύει ότι ο ενδιαφερόμενος άσκησε τις σχετικές δραστηριότητες στο κράτος μέλος καταγωγής για ίσο χρονικό διάστημα.»

Ο κώδικας διοικητικής διαδικασίας

27 Το άρθρο 44, παράγραφος 1, του zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (νόμου 500/2004 περί κώδικα διοικητικής διαδικασίας), ως είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: κώδικας διοικητικής διαδικασίας), ορίζει τα εξής:

«(1) Η διαδικασία επί αιτήσεως εκκινεί από την ημέρα κατά την οποία η αίτηση ή οποιαδήποτε άλλη πράξη με την οποία κινείται η διαδικασία […] περιέρχεται στην καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδια διοικητική αρχή.»

28 Το άρθρο 45, παράγραφος 2, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας έχει ως εξής:

«(2) Αν η αίτηση δεν πληροί τα απαιτούμενα κριτήρια ή είναι για άλλον λόγο ελαττωματική, η διοικητική αρχή βοηθά τον αιτούντα να θεραπεύσει τις πλημμέλειες επί τόπου ή τον καλεί να τις θεραπεύσει· για τον σκοπό αυτό, του χορηγεί εύλογη προθεσμία και τον ενημερώνει για τις συνέπειες αν δεν θεραπεύσει εμπροθέσμως τις πλημμέλειες·

[…]».

29 Το άρθρο 47, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας προβλέπει τα εξής:

«(1) Η διοικητική αρχή υποχρεούται να ενημερώσει το συντομότερο δυνατόν σχετικά με την έναρξη της διαδικασίας όλους τους συμμετέχοντες τους οποίους έχει υπόψη της.»

30 Κατά το άρθρο 71 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας:

«(1) Η διοικητική αρχή οφείλει να εκδώσει την απόφασή της το συντομότερο δυνατόν.

[…]

(3) Αν δεν είναι δυνατή η έκδοση αποφάσεως το συντομότερο δυνατόν, η διοικητική αρχή οφείλει να εκδώσει την απόφασή της το αργότερο εντός προθεσμίας 30 ημερών από την έναρξη της διαδικασίας, στις οποίες προστίθεται προθεσμία […] έως και 30 ημερών, σε περίπτωση που παρίσταται αναγκαία η διεξαγωγή ακρόασης ή επιτόπιας έρευνας, αν κάποιος πρέπει να κληθεί ή να κλητευθεί ή να ενημερωθεί με δημόσια ανακοίνωση όταν αποδεικνύεται ότι οι κοινοποιήσεις δεν τελεσφόρησαν, ή όταν πρόκειται για ιδιαίτερα περίπλοκη περίπτωση, [ή προθεσμία] […] αναγκαία για την εκτέλεση αιτήσεως διεθνούς δικαστικής συνδρομής δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 3, αιτήσεως πραγματογνωμοσύνης ή κοινοποίησης στην αλλοδαπή.

[…]»

31 Το άρθρο 154 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας ορίζει τα εξής:

«Αν η διοικητική αρχή εκδώσει βεβαίωση, πιστοποιητικό, διενεργήσει έρευνα ή προβεί σε δήλωση που αφορά τους ενδιαφερομένους, οφείλει να τηρήσει […] τις ακόλουθες διατάξεις του δεύτερου μέρους: άρθρα 10 έως 16, άρθρα 19 έως 26, άρθρα 29 έως 31, άρθρα 33 έως 35, άρθρο 37, άρθρο 40, άρθρο 62· και, κατ' αναλογίαν, τις ακόλουθες διατάξεις του τρίτου μέρους: άρθρο 134, άρθρο 137 και άρθρο 142, παράγραφοι 1 και 2· οφείλει δε να τηρήσει προσηκόντως τις λοιπές διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον παρίσταται αναγκαία η εφαρμογή τους.»

Ο νόμος για τις υπηρεσίες υγείας

32 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, του νόμου για τις υπηρεσίες υγείας έχει ως εξής:

«(2) […]

i) Η φαρμακευτική και η κλινική φαρμακευτική (στο εξής από κοινού: φαρμακευτική) είναι ο κλάδος που έχει ως σκοπό τον εφοδιασμό, την παρασκευή, την επεξεργασία, την αποθήκευση, την παρακολούθηση και τη διανομή των φαρμάκων –εξαιρουμένων των προϊόντων μετάγγισης και των πρώτων υλών για την παρασκευή παραγώγων του αίματος σύμφωνα με τον νόμο περί φαρμάκων, καθώς και των εργαστηριακών χημικών προϊόντων, των αντιδραστικών προϊόντων και των απολυμαντικών προϊόντων– όπως επίσης και τον εφοδιασμό, την αποθήκευση, τη διανομή και την πώληση των ιατροτεχνολογικών προϊόντων στα οποία αναφέρεται ο νόμος περί ιατροτεχνολογικών προϊόντων, τον εφοδιασμό, την αποθήκευση, τη διανομή και την πώληση τροφίμων για συγκεκριμένους ιατρικούς σκοπούς· στο πλαίσιο της περίθαλψης αυτής παρέχονται επίσης συμβουλευτικές, γνωματευτικές και άλλες υπηρεσίες στον τομέα της πρόληψης και της έγκαιρης ανίχνευσης ασθενειών, της προαγωγής της υγείας, καθώς και της αξιολόγησης και παρακολούθησης της αποτελεσματικής, ασφαλούς και οικονομικής χρήσης των φαρμάκων και των σχετικών διαδικασιών.

[…]»

33 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 3, του νόμου για τις υπηρεσίες υγείας:

«(3) Αν παρέχονται υπηρεσίες υγείας

[…]

c) στον τομέα της φαρμακευτικής ή στους τομείς της ειδικότητας των φαρμακοποιών, απαιτείται άδεια άσκησης του επαγγέλματος του φαρμακοποιού ως ανεξάρτητου επαγγελματία σε έναν τουλάχιστον από τους τομείς ειδικότητας των φαρμακοποιών.

[…]»

Ο νόμος για τις κτηνιατρικές υπηρεσίες

34 Το άρθρο 59 του zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonsteuer (veterinární zákon) [νόμου 166/1999 περί των κτηνιατρικών υπηρεσιών και περί τροποποίησης ορισμένων συναφών νόμων (νόμος για τις κτηνιατρικές υπηρεσίες)], όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζει τα εξής:

«[…]

(2) Ως κτηνίατροι θεωρούνται επίσης:

a) οι κάτοχοι διπλώματος, πιστοποιητικού ή άλλου τίτλου που βεβαιώνει την απόκτηση της απαιτούμενης εκπαίδευσης, αναφέρεται στις εκτελεστικές νομοθετικές διατάξεις και έχει εκδοθεί από τον αρμόδιο οργανισμό άλλου κράτους μέλους,

[…]

(3) Υπήκοοι άλλου κράτους μέλους που πληρούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν τον τίτλο εκπαίδευσης τον οποίο έχουν αποκτήσει, ή τη σύντμησή του, στη γλώσσα του κράτους όπου αποκτήθηκε ο τίτλος.

[…]»

Ο νόμος για τη δημόσια ασφάλιση υγείας

35 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonays (νόμου 48/1997 περί της δημόσιας ασφάλισης υγείας και περί τροποποίησης και συμπλήρωσης ορισμένων συναφών νόμων), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: νόμος για τη δημόσια ασφάλιση υγείας), ορίζει τα εξής:

«(1) Ο ασφαλισμένος έχει το δικαίωμα:

a) στην επιλογή ταμείου ασφάλισης ασθενείας·

b) στην επιλογή παρόχου υπηρεσιών υγείας εγκατεστημένου στην Τσεχική Δημοκρατία […] και συμβεβλημένου με το αντίστοιχο ταμείο ασφάλισης ασθενείας·

c) στην πρόσβαση, από απόψεως χρόνου και τόπου, σε καλυπτόμενες υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από παρόχους συμβεβλημένους με το αντίστοιχο ταμείο ασφάλισης ασθενείας·

δ) στην παροχή υπηρεσιών καλυπτόμενων στον βαθμό και υπό τους όρους που καθορίζει ο παρών νόμος, ενώ ο πάροχος δεν μπορεί να λάβει από τον ασφαλισμένο καμία αμοιβή ως αντιπαροχή για τις καλυπτόμενες αυτές υπηρεσίες·

[…]»

36 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, του νόμου για τη δημόσια ασφάλιση υγείας προβλέπει τα εξής:

«(1) Για τη διασφάλιση των παροχών σε είδος στο πλαίσιο της παροχής καλυπτόμενων υπηρεσιών σε ασφαλισμένους, το Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (Γενικό Ταμείο της Τσεχικής Δημοκρατίας για την ασφάλιση ασθενείας) και τα άλλα ταμεία ασφάλισης ασθενείας συνάπτουν με τους παρόχους […] συμβάσεις με αντικείμενο την παροχή των καλυπτόμενων υπηρεσιών και την επιστροφή της δαπάνης γι' αυτές. […] Δεν απαιτούνται συμβάσεις σε περίπτωση παροχής

a) επείγουσας περίθαλψης στον ασφαλισμένο,

[…]».

Ο νόμος για τη διαπίστευση

37 Το άρθρο 13 του zákon č. 360/1992 Sb., České národní rady o výkonu povolání autorizovaných architektsteuera o výkonu povolání autorizovaných inženýr· a techniksteuerčinných ve výstavbě (autorizační zákon) [νόμου 360/1992 του τσεχικού εθνικού συμβουλίου, περί της άσκησης του επαγγέλματος του διαπιστευμένου αρχιτέκτονα και της άσκησης των επαγγελμάτων του

διαπιστευμένου μηχανικού και του διαπιστευμένου τεχνικού στον κατασκευαστικό τομέα (νόμος για τη διαπίστευση)], όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: νόμος για τη διαπίστευση), έχει ως εξής:

«(1) Ο διαπιστευμένος έχει το δικαίωμα, ανάλογα με τον τύπο της άδειας που έχει λάβει, να χρησιμοποιεί τον τίτλο “διαπιστευμένος αρχιτέκτονας” […], σε σχέση με το όνομα του τομέα, ενδεχομένως δε και της ειδικότητας, για τα οποία έχει χορηγηθεί η άδεια.

[…]»

38 Κατά το άρθρο 30c, παράγραφος 2, του νόμου για τη διαπίστευση:

«(2) […] Οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11, του άρθρου 13, παράγραφος 1, […] εφαρμόζονται προσηκόντως στους τελούντες υπό καθεστώς υποδοχής. […]»

Ο νόμος για τον κτηνιατρικό σύλλογο

39 Το άρθρο 5a, παράγραφος 1, του zákon č. 381/1991 Sb. České národní rady o Komoře veterinárních lékařque České republiky (νόμου 381/1991 του τσεχικού εθνικού συμβουλίου, περί του Κτηνιατρικού Συλλόγου της Τσεχικής Δημοκρατίας), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (στο εξής: νόμος για τον κτηνιατρικό σύλλογο), προβλέπει τα εξής:

«(1) Κτηνίατρος από κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης […] ο οποίος προτίθεται να ασκήσει, προσωρινά ή περιστασιακά, στην Τσεχική Δημοκρατία τη δραστηριότητα της προληπτικής και θεραπευτικής κτηνιατρικής περίθαλψης [(στο εξής: κτηνίατρος υπό καθεστώς υποδοχής)] δεν υποχρεούται να γίνει μέλος του Συλλόγου, οφείλει όμως να ενημερώσει προηγουμένως τον Σύλλογο για την άσκηση της δραστηριότητας της προληπτικής και θεραπευτικής κτηνιατρικής στην Τσεχική Δημοκρατία σύμφωνα με τον νόμο για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. […]»

Το διάταγμα 39/2005

40 Το άρθρο 4 του vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání (διατάγματος 39/2005, περί καθορισμού των ελάχιστων απαιτήσεων για τα προγράμματα σπουδών προς απόκτηση επάρκειας για την άσκηση επαγγέλματος του τομέα της υγείας, πλην του επαγγέλματος του ιατρού), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, επιγράφεται «Άσκηση δραστηριότητας γενικού νοσηλευτή» και προβλέπει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«(2) Η παρακολούθηση του προγράμματος σπουδών στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 1 γίνεται

a) είτε με φυσική παρουσία και με ειδική επαγγελματική συνιστώσα, υπό μορφή που περιλαμβάνει τουλάχιστον τρία έτη σπουδών και τουλάχιστον 4 600 ώρες θεωρητικής και κλινικής εκπαίδευσης, εκ των οποίων οι μισές το λιγότερο, ήτοι από 2 300 έως 3 000 ώρες, πρέπει να αντιστοιχούν στην κλινική εκπαίδευση

b) είτε χωρίς φυσική παρουσία, υπό τη μορφή κύκλου σπουδών που πρέπει να έχει συνολική διάρκεια όχι μικρότερη από την προαναφερθείσα στο στοιχείο a και να εξασφαλίζει το απαιτούμενο επίπεδο εκπαίδευσης. […]»

41 Το άρθρο 20 του διατάγματος 39/2005, ως είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο, επιγράφεται «Άσκηση δραστηριότητας πρακτικού νοσηλευτή» και ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«(2) Το πρόγραμμα σπουδών έχει κατ' αρχήν διάρκεια τουλάχιστον τεσσάρων ετών και η κλινική κατάρτιση αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 1 200 ώρες. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης περιλαμβάνει τουλάχιστον 700 ώρες θεωρητικής εκπαίδευσης και τουλάχιστον 600 ώρες κλινικής εκπαίδευσης.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

42 Η οδηγία 2005/36 τροποποιήθηκε μεταξύ άλλων με την οδηγία 2013/55, η οποία έπρεπε να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών το αργότερο έως τις 18 Ιανουαρίου 2016, όπως ορίζεται στο άρθρο της 3.

43 Στο πλαίσιο αυτό, οι τσεχικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή τα μέτρα μεταφοράς.

44 Στις 25 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή απηύθυνε στην Τσεχική Δημοκρατία προειδοποιητική επιστολή, όπου διατύπωνε την εκτίμηση ότι η τσεχική νομοθεσία αντέβαινε σε πλείονες διατάξεις της οδηγίας 2005/36.

45 Στις 28 Νοεμβρίου 2019 η Επιτροπή απηύθυνε στις τσεχικές αρχές αιτιολογημένη γνώμη, καθώς έκρινε ότι η απάντησή τους επί των αιτιάσεων που είχαν προβληθεί με την προειδοποιητική επιστολή δεν ήταν επαρκής.

46 Στις 28 Ιανουαρίου 2020 η Τσεχική Δημοκρατία απέστειλε τις παρατηρήσεις της επί της αιτιολογημένης γνώμης.

47 Στις 18 Φεβρουαρίου 2021 η Επιτροπή κοινοποίησε στην Τσεχική Δημοκρατία συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη.

48 Στις 4 Φεβρουαρίου 2022 η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

49 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο προσφυγής που ασκείται δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η προειδοποιητική επιστολή της Επιτροπής προς το κράτος μέλος και, ακολούθως, η αιτιολογημένη της γνώμη οριοθετούν το αντικείμενο της διαφοράς, το οποίο, επομένως, δεν μπορεί να διευρυνθεί εκ των υστέρων. Και τούτο διότι η δυνατότητα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, ακόμη και αν θεωρήσει ότι δεν είναι απαραίτητο να κάνει χρήση της, αποτελεί ουσιαστική εγγύηση η οποία απορρέει από τη Συνθήκη, η δε τήρησή της συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας διαπίστωσης παραβάσεως κράτους μέλους. Κατά συνέπεια, η αιτιολογημένη γνώμη και το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να στηρίζονται στις ίδιες αιτιάσεις με εκείνες της προειδοποιητικής επιστολής με την

οποία εκκινεί η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, C-525/14, EU:C:2016:714, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

50 Σε αντίθετη περίπτωση, η παρατυπία αυτή δεν αίρεται από το γεγονός ότι το κράτος μέλος διατύπωσε παρατηρήσεις επί της αιτιολογημένης γνώμης (απόφαση της 25ης Απριλίου 2013, Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-64/11, EU:C:2013:264, σκέψη 14 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

51 Πάντως, μολονότι η αιτιολογημένη γνώμη και η προσφυγή πρέπει να στηρίζονται στις ίδιες αιτιάσεις, η προαναφερθείσα απαίτηση δεν είναι δυνατόν να φθάνει μέχρι του σημείου να επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση απόλυτη σύμπτωση μεταξύ των αιτιάσεων που διατυπώνονται στην αιτιολογημένη γνώμη και των αιτημάτων της προσφυγής, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς δεν έχει διευρυνθεί ούτε μεταβληθεί (πρβλ. απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-484/04, EU:C:2006:526, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή μπορεί να διευκρινίσει τις αρχικές αιτιάσεις της με το δικόγραφο της προσφυγής, υπό την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλει το αντικείμενο της διαφοράς [απόφαση της 30ής Απριλίου 2020, Επιτροπή κατά Ρουμανίας (Υπέρβαση των οριακών τιμών για τα $A\Sigma_{10}$), C-638/18, EU:C:2020:334, σκέψη 49].

52 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι αιτιάσεις πρέπει να εκτίθενται στο δικόγραφο της προσφυγής με συνοχή και ακρίβεια, ώστε να παρέχεται στο κράτος μέλος και στο Δικαστήριο η δυνατότητα να αντιληφθούν επακριβώς τη σημασία της προσαπτόμενης παραβάσεως των κανόνων του ενωσιακού δικαίου, προκειμένου το μεν κράτος μέλος να μπορέσει να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του, το δε Δικαστήριο να μπορέσει να ελέγξει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβάσεως [απόφαση της 8ης Μαρτίου 2022, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Καταπολέμηση της απάτης που συνίσταται στη δήλωση δασμολογητέας αξίας χαμηλότερης της πραγματικής), C-213/19, EU:C:2022:167, σκέψη 133 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

Επί της πρώτης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

53 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36, το οποίο προβλέπει την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους υποδοχής να καθορίσουν το «καθεστώς» των προσώπων που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση προσαρμογής ή προετοιμάζονται για δοκιμασία επάρκειας.

54 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο βασικός σκοπός του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36 είναι να κατοχυρωθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι θα υπόκεινται σε συγκεκριμένο νομικό καθεστώς στο κράτος μέλος υποδοχής ώστε να μην βρεθούν σε κατάσταση «νομικού κενού», όπερ σημαίνει ότι το καθεστώς αυτό πρέπει να ορίζεται με επαρκή σαφήνεια και ακρίβεια.

55 Κατά την Επιτροπή, η ορθή μεταφορά της διατάξεως αυτής στο εσωτερικό δίκαιο προϋποθέτει, για παράδειγμα, ότι οι αρμόδιες αρχές έχουν, βάσει του εθνικού δικαίου, τη δυνατότητα να αποσαφηνίσουν ή να οριοθετήσουν το εν λόγω καθεστώς.

56 Η Επιτροπή δέχεται ότι το ίδιο καθεστώς μπορεί επίσης να καθορίζεται από γενική νομοθεσία υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική ρύθμιση είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ως προς το ζήτημα.

57 Εν προκειμένω, τα άρθρα 13 έως 15 του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, τα οποία επικαλούνται οι τσεχικές αρχές, δεν αποκρυσταλλώνουν το νομικό καθεστώς των προσώπων αυτών, ενώ οι ίδιες οι τσεχικές αρχές παραδέχονται εξάλλου ότι πρόκειται για καθεστώς που είναι, στην πράξη, δύσκολο να προσδιοριστεί.

58 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η πρώτη αιτίαση είναι απαράδεκτη και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

59 Όσον αφορά το παραδεκτό της πρώτης αιτιάσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η συγκεκριμένη αιτίαση, όπως προβάλλεται με το δικόγραφο της προσφυγής, δεν ταυτίζεται με εκείνη που είχε διατυπωθεί στην αιτιολογημένη γνώμη.

60 Ειδικότερα, στην αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή είχε αναφέρει αποκλειστικώς και μόνον ότι το τσεχικό δίκαιο δεν προσδιορίζει επακριβώς το καθεστώς των ενδιαφερομένων, ενώ, με το δικόγραφο της προσφυγής, προσάπτει πλέον στην Τσεχική Δημοκρατία ότι δεν θέσπισε, στο εσωτερικό της δίκαιο, υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να καθορίσουν το καθεστώς στο οποίο υπόκεινται οι ενδιαφερόμενοι.

61 Η Τσεχική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η πρώτη αιτίαση είναι επίσης απορριπτέα ως απαράδεκτη διότι δεν διατυπώνεται με συνοχή και ακρίβεια. Ειδικότερα, στο σημείο 23 του δικογράφου της προσφυγής, η Επιτροπή αφήνει να εννοηθεί ότι η αρμόδια αρχή μπορεί να αναγνωρίσει το καθεστώς αυτό σε κάθε ενδιαφερόμενο, ενώ, στο αμέσως προηγούμενο σημείο 22, φαίνεται να δέχεται ότι το επίμαχο καθεστώς πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο.

62 Η Επιτροπή επιχειρεί να αντικρούσει τους λόγους απαραδέκτου τους οποίους προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση. Υποστηρίζει ότι το αντικείμενο της διαφοράς ούτε διευρύνθηκε ούτε τροποποιήθηκε σε σχέση με την προειδοποιητική επιστολή και είναι σαφές ότι προσάπτεται στην Τσεχική Δημοκρατία ότι δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό της δίκαιο το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36 αναφορικά με την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να καθορίζουν το νομικό καθεστώς των προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής.

63 Επί της ουσίας, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η πρώτη αιτίαση είναι, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

64 Υπενθυμίζει ότι τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να μεταφέρουν κατά γράμμα τις διατάξεις μιας οδηγίας στο εσωτερικό τους δίκαιο.

65 Υποστηρίζει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36 δεν αναφέρει συγκεκριμένα ποια δικαιώματα και ποιες υποχρεώσεις πρέπει να αναγνωρίζονται στους ενδιαφερομένους, ούτε προβλέπει ότι πρέπει να τους επιφυλάσσεται ειδικό καθεστώς. Επομένως, η ως άνω διάταξη δεν απαγορεύει να προκύπτει το καθεστώς αυτό από γενικές διατάξεις του εθνικού δικαίου, όπως συμβαίνει στο τσεχικό δίκαιο.

66 Η Τσεχική Κυβέρνηση αμφισβητεί την άποψη της Επιτροπής ότι απαιτείται η σχετική εθνική νομοθεσία να προσδιορίζει επακριβώς τα πρόσωπα που υπόκεινται στο καθεστώς. Αντιτείνει ότι μια τέτοια απαίτηση στηρίζεται στο εσφαλμένο τεκμήριο ότι τα πρόσωπα αυτά συγκροτούν μια ομοιογενή ομάδα η οποία μπορεί να διέπεται από ένα ενιαίο ειδικό καθεστώς, ενώ το καθεστώς τους εξαρτάται κατ' ανάγκην από την προσωπική τους κατάσταση.

67 Τέλος, η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το καθεστώς αυτό δεν είναι δυνατόν να καθορίζεται, κατά περίπτωση, από μια αρχή, διότι άλλως δημιουργείται σημαντική ανασφάλεια δικαίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

68 Ως προς το παραδεκτό της πρώτης αιτιάσεως, προκύπτει σαφώς, τόσο από την αιτιολογημένη γνώμη όσο και από το δικόγραφο της προσφυγής, ότι η Επιτροπή ισχυρίζεται, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, ότι δεν έχει καθοριστεί με επαρκή σαφήνεια και ακρίβεια το «νομικό καθεστώς» το οποίο διέπει, στο κράτος μέλος υποδοχής, την κατάσταση του διακινούμενου ασκουμένου και του αιτούντος που επιθυμεί να προετοιμαστεί για τη δοκιμασία επάρκειας, δηλαδή των προσώπων για τα οποία γίνεται λόγος, αντιστοίχως, στο στοιχείο ζ' και στο στοιχείο η' του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36.

69 Όσον αφορά τον λόγο απαραδέκτου περί παραβάσεως της υποχρέωσης να εκτίθεται η αιτίαση με συνοχή και ακρίβεια, από την επιχειρηματολογία της Επιτροπής, όπως συνοψίζεται στις σκέψεις 53 έως 57 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι στο δικόγραφο της προσφυγής της η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν είναι δυνατόν από το τσεχικό δίκαιο να συναχθεί με επαρκή σαφήνεια και ακρίβεια το νομικό καθεστώς των ενδιαφερομένων.

70 Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Τσεχικής Κυβέρνησης, το ως άνω συμπέρασμα δεν τίθεται εν αμφιβόλω από την ανάγνωση των σημείων 22 και 23 του δικογράφου της προσφυγής. Πράγματι, στο σημείο 22 του δικογράφου, η Επιτροπή περιορίζεται απλώς να διαπιστώσει ότι δεν είναι δυνατόν να συναχθεί από τη «γενική» τσεχική νομοθεσία ποιο ακριβώς είναι το καθεστώς των ενδιαφερομένων. Όσον αφορά δε το σημείο 23 του δικογράφου της προσφυγής, η Επιτροπή αναφέρεται, ενδεικτικώς, σε μια υποθετική περίπτωση στην οποία, κατά την άποψή της, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία η' και ζ', της οδηγίας 2005/36 έχει μεταφερθεί ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο.

71 Κατά συνέπεια, είναι απορριπτέοι οι λόγοι απαραδέκτου τους οποίους προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση.

72 Ως προς το βάσιμο της πρώτης αιτιάσεως, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας 2005/36 ορίζει ως «πρακτική άσκηση προσαρμογής», κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, την άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής υπό την ευθύνη ειδικευμένου επαγγελματία και σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με συμπληρωματική εκπαίδευση. Η διάταξη αυτή προβλέπει επίσης ότι η πρακτική άσκηση υπόκειται σε αξιολόγηση και ότι οι λεπτομερείς κανόνες της ίδιας της πρακτικής άσκησης και της αξιολόγησής της καθώς και το καθεστώς του διακινούμενου ασκουμένου καθορίζονται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής.

73 Η ίδια διάταξη ορίζει, εξάλλου, ότι το καθεστώς του οποίου απολαύει εντός του κράτους μέλους υποδοχής ο διακινούμενος ασκούμενος, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμα παραμονής καθώς και τις υποχρεώσεις, τα δικαιώματα και τις κοινωνικές παροχές, τα επιδόματα και τις αποδοχές, καθορίζεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής σύμφωνα με το ισχύον ενωσιακό δίκαιο.

74 Από την πλευρά του, το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο η′, της οδηγίας 2005/36 ορίζει τη δοκιμασία επάρκειας ως τον έλεγχο των επαγγελματικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του αιτούντος, ο οποίος πραγματοποιείται ή αναγνωρίζεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής και έχει ως σκοπό να αξιολογηθεί η επάρκεια του αιτούντος να ασκήσει νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στο κράτος μέλος υποδοχής. Η ως άνω διάταξη προβλέπει επιπλέον ότι το καθεστώς του οποίου απολαύει εντός του κράτους μέλους υποδοχής ο αιτών που επιθυμεί να προετοιμαστεί εκεί για τη συγκεκριμένη δοκιμασία καθορίζεται από τις αρμόδιες αρχές του ίδιου αυτού κράτους μέλους.

75 Επομένως, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36 προκύπτει ότι απαιτείται να απολαύουν οι ενδιαφερόμενοι ενός καθεστώτος, δεδομένου ότι σκοπός του νομοθέτη της Ένωσης είναι να κατοχυρώσει υπέρ τους ένα πλέγμα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ως προς το οποίο η οδηγία προβλέπει απλώς και μόνον ότι πρέπει ειδικότερα να καλύπτει το δικαίωμα παραμονής, τα κοινωνικά δικαιώματα και τις κοινωνικές παροχές, τα επιδόματα και τις αποδοχές, καθώς και να συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης.

76 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, μολονότι, δυνάμει του άρθρου 288, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, μια οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος-αποδέκτη της ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, ενώ αφήνει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων για την επίτευξή του, οι διατάξεις μιας οδηγίας πρέπει, εντούτοις, να εφαρμόζονται με αναμφισβήτητη δεσμευτική ισχύ και με την απαιτούμενη εξειδίκευση, ακρίβεια και σαφήνεια, ώστε να πληρούται η επιταγή της ασφάλειας δικαίου [πρβλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 2022, U.I. (Έμμεσος τελωνειακός αντιπρόσωπος), C-714/20, EU:C:2022:374, σκέψη 58 και 59].

77 Συνεπώς, τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36 πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν με ευκολία, στο κράτος μέλος υποδοχής, το «καθεστώς» το οποίο ισχύει στην περίπτωσή τους, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, όπερ προϋποθέτει την ύπαρξη σαφών κανόνων που να διέπουν ειδικώς την κατάστασή τους.

78 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο.

79 Πιο συγκεκριμένα, μολονότι τα άρθρα 13 έως 15 του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων προβλέπουν τους λεπτομερείς κανόνες της πρακτικής άσκησης προσαρμογής και της δοκιμασίας επάρκειας, δεν περιέχουν καμία ειδική διάταξη σχετική με το καθεστώς των ενδιαφερομένων ούτε παραπέμπουν σε άλλες ρυθμίσεις για τον καθορισμό του καθεστώτος τους.

80 Εξάλλου, η Τσεχική Κυβέρνηση αναγνωρίζει, όσον αφορά τους κανόνες της «γενικής» νομοθεσίας τους οποίους επικαλείται, ότι ούτε μέσω της εφαρμογής των κανόνων αυτών στους διακινούμενους ασκουμένους ή στους αιτούντες που επιθυμούν να προετοιμαστούν για τη δοκιμασία επάρκειας είναι δυνατόν να προσδιοριστεί με ευκολία το εν λόγω καθεστώς.

81 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2005/36, παραλείποντας να θεσπίσει, όπως ορίζει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας αυτής, τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου οι αρμόδιες αρχές της, ως κράτους μέλους υποδοχής, να καθορίσουν το καθεστώς το οποίο διέπει την κατάσταση των προσώπων που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση προσαρμογής ή επιθυμούν να προετοιμαστούν για δοκιμασία επάρκειας.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

82 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36 αναφορικά με την υποχρέωση του κράτους μέλους υποδοχής να απαλλάσσει τους παρόχους υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος από τις απαιτήσεις οι οποίες επιβάλλονται στους επαγγελματίες που είναι εγκατεστημένοι στην ημεδαπή και οι οποίες αφορούν «την εγγραφή σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου, ώστε να ρυθμίζονται με ασφαλιστικό φορέα οι λογαριασμοί που σχετίζονται με τις δραστηριότητες που ασκούνται προς όφελος των ασφαλισμένων», όπως επίσης και τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από το άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, όπου προβλέπεται ότι ο ενδιαφερόμενος πάροχος υπηρεσιών ενημερώνει πάντως εκ των προτέρων ή, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, εκ των υστέρων, τον μνημονευόμενο στο στοιχείο β′ φορέα για την παροχή των υπηρεσιών του.

83 Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 36 του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, το οποίο επικαλούνται οι τσεχικές αρχές, δεν επαρκεί για την ορθή μεταφορά του άρθρου 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο, δεδομένου ότι το άρθρο 11, παράγραφος 1, και το άρθρο 17, παράγραφος 1, του νόμου για τη δημόσια ασφάλιση υγείας εξαρτούν ούτως ή άλλως, στην περίπτωση που περιγράφεται στη συγκεκριμένη διάταξη της οδηγίας 2005/36, την επιστροφή των εξόδων στον ασφαλισμένο από την ύπαρξη συμβατικής σχέσης μεταξύ του παρόχου υπηρεσιών και ενός τσεχικού ταμείου ασφάλισης ασθενείας.

84 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, εφόσον το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36 προβλέπει την υποχρέωση του κράτους μέλους υποδοχής να απαλλάσσει τους παρόχους υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος από την υποχρέωση εγγραφής τους σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου προκειμένου να κατοχυρώνεται η κάλυψη των ασφαλισμένων, η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαρτούν την επιστροφή των εξόδων περίθαλψης από την προϋπόθεση ότι έχει προηγηθεί τέτοια εγγραφή.

85 Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτή η «εγγραφή», κατά το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36, συνιστά αυτοτελή έννοια του ενωσιακού δικαίου, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου όπου εντάσσεται και του σκοπού που επιδιώκει η επίμαχη ρύθμιση, ήτοι της διασφάλισης του σεβασμού της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών.

86 Συνακόλουθα, πρόκειται για όρο που καλύπτει εννοιολογικά όχι μόνον την κατά κυριολεξία εγγραφή στον φορέα τον οποίο το κράτος μέλος υποδοχής χαρακτηρίζει ως τον βασικό του οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και τις λοιπές διοικητικές ή νομικές διατυπώσεις που παράγουν παρόμοια αποτελέσματα και θα έπρεπε ενδεχομένως να τηρηθούν από τον πάροχο

υπηρεσιών με ενέργειές του απευθυνόμενες προς άλλους φορείς του ίδιου κράτους μέλους οι οποίοι συμβάλλουν, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, στη λειτουργία του εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

87 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της, το τσεχικό σύστημα ασφάλισης υγείας είναι οργανωμένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε, όταν ιατρός εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος δεν έχει συνάψει σύμβαση με το ταμείο ασφάλισης ασθενείας του ασφαλισμένου, δεν επιστρέφονται στον ασφαλισμένο τα έξοδα για υπηρεσία που παρασχέθηκε από τον ιατρό εντός της Τσεχικής Δημοκρατίας, μολονότι ο ασφαλισμένος καταβάλλει εισφορές στο ασφαλιστικό του ταμείο.

88 Η Επιτροπή προσθέτει ότι η σύναψη μιας τέτοιας συμβάσεως είναι περίπλοκη υπόθεση και υπόκειται σε απαιτητική διαδικασία επιλογής.

89 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η απόφαση της 16ης Μαΐου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας (C-232/99, EU:C:2002:291C -232/99), στην οποία παραπέμπει η Τσεχική Κυβέρνηση, δεν αφορούσε κατάσταση συγκρίσιμη με την επίμαχη εν προκειμένω.

90 Στο υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το δίκαιο της Ένωσης, κατ' αρχήν, δεν εμποδίζει ένα κράτος μέλος να εξαρτά την επιστροφή των ιατρικών εξόδων από την τήρηση ορισμένων απαιτήσεων, πλην όμως εκτιμά ότι το άρθρο 6, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36 αντιτίθεται σε διοικητικές διατυπώσεις όπως η «εγγραφή» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, οι οποίες καθιστούν, αυτές καθ' εαυτές, απολύτως αδύνατη την επιστροφή των δαπανών για υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί.

91 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η έννοια του «φορέα κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου», κατά το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36, καλύπτει και τα ταμεία ασφάλισης ασθενείας, δεδομένου ότι αυτά αναλαμβάνουν την επιστροφή των εξόδων για ιατρικές υπηρεσίες που παρέχονται στους ασθενείς στο πλαίσιο της ασφάλισης ασθενείας.

92 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το άρθρο 55 της οδηγίας 2005/36, το οποίο αφορά τη σύναψη συμβάσεων με ταμεία ασφάλισης, δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω καθότι αφορά την ελευθερία εγκατάστασης και εφόσον, εξάλλου, το ίδιο το άρθρο αυτό ορίζει ότι εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη του άρθρου 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας.

93 Ως προς το περιεχόμενο της αιτιολογικής σκέψης 38 της οδηγίας 2005/36, η Επιτροπή επισημαίνει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ρητώς ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προσαρμόζουν ανάλογα τα συστήματά τους κοινωνικής ασφάλισης.

94 Τέλος, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει σε δύο περιπτώσεις, το 2007, παράβαση της Τσεχικής Δημοκρατίας λόγω παράλειψης μεταφοράς στο εσωτερικό της δίκαιο των ίδιων ακριβώς διατάξεων περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από τους ιατρούς και τους οδοντιάτρους, όπως προβλέπονταν από προγενέστερες οδηγίες (αποφάσεις της 18ης Ιανουαρίου 2007, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, C-203/06, EU:C:2007:41, και της 18ης Ιανουαρίου 2007, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, C-204/06, EU:C:2007:42).

95 Η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει δύο λόγους απαραδέκτου ως προς τη δεύτερη αιτίαση.

96 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει, κατ’ αρχάς, ότι η Επιτροπή δεν οριοθέτησε το αντικείμενο της παράβασης την οποία αφορούσε η προειδοποιητική επιστολή και δεν τήρησε τις απαιτήσεις περί συνεκτικής και ακριβούς διατύπωσης της αιτιάσεως ήδη κατά το στάδιο εκείνο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας.

97 Η Τσεχική Κυβέρνηση προσθέτει ότι, στην αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή δεν τήρησε επίσης την υποχρέωση να εκθέσει με τρόπο συνεκτικό και λεπτομερή τους λόγους για τους οποίους σχημάτισε την πεποίθηση ότι η Τσεχική Δημοκρατία είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει, δεδομένου ότι το θεσμικό όργανο δεν εξήγησε ότι η προβλεπόμενη από το τσεχικό δίκαιο υποχρέωση σύναψης συμβάσεως εξομοιώνεται με την εγγραφή του ιατρού στο σύστημα ασφάλισης υγείας.

98 Στην πραγματικότητα, μόνο στο πλαίσιο του δικογράφου της προσφυγής η Επιτροπή διευκρίνισε, για πρώτη φορά, την ουσία της σχετικής αιτιάσεώς της και προσδιόρισε τις επίμαχες διατάξεις του εθνικού δικαίου, οπότε η Τσεχική Κυβέρνηση είχε, για πρώτη φορά, τη δυνατότητα να απαντήσει στην αντίστοιχη αιτίαση μόλις κατά το στάδιο του υπομνήματος αντικρούσεως.

99 Επομένως, υποστηρίζεται ότι η Επιτροπή διεύρυνε το αντικείμενο της οικείας παραβάσεως με το δικόγραφο της προσφυγής.

100 Η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται, στη συνέχεια, ότι, όσον αφορά το σκέλος της αιτιάσεως που αφορά τη μη τήρηση του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2005/36, η Επιτροπή δεν μνημόνευσε τη διάταξη αυτή ούτε στην προειδοποιητική επιστολή ούτε στην αιτιολογημένη γνώμη και στο δικόγραφο της προσφυγής, οπότε το συγκεκριμένο σκέλος της αιτιάσεως θα έπρεπε να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτο.

101 Επιπλέον, δεν φαίνεται να είχε γίνει μνεία της δεύτερης αιτιάσεως στο στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής, οπότε η προσθήκη της στην αιτιολογημένη γνώμη και, ακολούθως, στο δικόγραφο της προσφυγής συνιστά επίσης διεύρυνση του αντικειμένου της εν λόγω αιτιάσεως, η οποία την καθιστά απαράδεκτη.

102 Κατά την άποψή της, εξ αυτού προκύπτει ότι και η αιτιολογημένη γνώμη στερείται συνοχής και ακρίβειας.

103 Η Επιτροπή επιχειρεί να αντικρούσει τους δύο προαναφερθέντες λόγους απαραδέκτου.

104 Ισχυρίζεται κατ’ αρχάς ότι, από την προειδοποιητική επιστολή και έπειτα, το περιεχόμενο της δεύτερης αιτιάσεως παρέμεινε αμετάβλητο, υπό την έννοια ότι αφορά την παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β’, της οδηγίας 2005/36 υποχρέωσης του κράτους μέλους υποδοχής να απαλλάσσει τους παρόχους υπηρεσιών από την υποχρέωση εγγραφής σε οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου προκειμένου να ρυθμίζουν με ασφαλιστικό φορέα τους λογαριασμούς που αφορούν τις δραστηριότητες οι οποίες ασκούνται υπέρ των ασφαλισμένων.

105 Η Επιτροπή αναφέρει ότι από τα στοιχεία που περιέχει η απάντηση της Τσεχικής Κυβέρνησης στην προειδοποιητική επιστολή συνάγεται ότι το καθού κράτος μέλος είχε αντιληφθεί το αντικείμενο της δεύτερης αιτιάσεως, έστω και αν η ίδια δεν τεκμηρίωσε τους ισχυρισμούς της παραπέμποντας σε συγκεκριμένες διατάξεις του εθνικού δικαίου. Η Επιτροπή υποστηρίζει

ειδικότερα ότι χρειάστηκε να αναζητήσει τις σχετικές διατάξεις του τσεχικού δικαίου, οπότε το γεγονός ότι τις κατονόμασε κατά το στάδιο του δικογράφου της προσφυγής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως τροποποίηση της αιτιάσεως.

106 Όσον αφορά, εν συνεχεία, το σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως το οποίο εστιάζει στην απαίτηση να ενημερώνεται ο φορέας κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου από τον πάροχο υπηρεσιών, η Επιτροπή δέχεται ότι έπρεπε να έχει αναφερθεί και στο «δεύτερο εδάφιο του άρθρου 6» της οδηγίας 2005/36, και όχι μόνο στο άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, αλλά τονίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, είχε υπενθυμίσει το περιεχόμενο της πρώτης αυτής διατάξεως στο πλαίσιο τόσο της προειδοποιητικής επιστολής όσο και της αιτιολογημένης γνώμης και ότι η Τσεχική Δημοκρατία υπέβαλε παρατηρήσεις επί του ζητήματος.

107 Επικουρικώς, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η δεύτερη αιτίαση είναι αβάσιμη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

108 Όσον αφορά τους λόγους απαραδέκτου τους οποίους προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση, επισημαίνεται ότι, κατά το στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής, η Επιτροπή αρκέστηκε στη διαπίστωση ότι δεν είχε μεταφερθεί στο τσεχικό δίκαιο το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36, το οποίο επιβάλλει την απαλλαγή των παρόχων υπηρεσιών από την υποχρέωση εγγραφής σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης. Στην αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή ανέφερε ότι δεν έχουν μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο η προαναφερθείσα υποχρέωση απαλλαγής καθώς και η υποχρέωση του παρόχου υπηρεσιών για εκ των προτέρων ενημέρωση του φορέα, η οποία διαλαμβάνεται στο άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, πλην όμως η Επιτροπή εσφαλμένως τη συνάρτησε με το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′. Επιπλέον, στη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη δεν γίνεται καν λόγος για τη συγκεκριμένη αιτίαση.

109 Αντιθέτως, με το δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή ισχυρίζεται κατ’ ουσίαν ότι η προβλεπόμενη από το τσεχικό δίκαιο υποχρέωση του παρόχου υπηρεσιών να έχει συνάψει σύμβαση με το ασφαλιστικό ταμείο του ασθενούς προκειμένου να είναι δυνατή η επιστροφή των ιατρικών εξόδων σε αυτόν ισοδυναμεί με υποχρέωση εγγραφής σε φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως, η οποία, κατά συνέπεια, αντιβαίνει στο άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36.

110 Επομένως, η αιτίαση αυτή διαφέρει, ως προς το αντικείμενό της, από την αρχικώς διατυπωθείσα αιτίαση, η οποία, όπως δέχθηκε η Επιτροπή στα υπομνήματά της, αφορούσε παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της προβλεπόμενης στην εν λόγω διάταξη απαλλαγής από την υποχρέωση εγγραφής σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης. Συνεπώς, δεν είναι βάσιμος ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι το περιεχόμενο της αιτιάσεως παρέμεινε αμετάβλητο από την προειδοποιητική επιστολή και εντεύθεν.

111 Προς δικαιολόγηση της διαφοράς που επισημάνθηκε, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία δεν της παρέσχε επαρκή συναφή στοιχεία ως προς το ζήτημα και ότι, για τον λόγο αυτό, χρειάστηκε να αναζητήσει η ίδια, στο εθνικό δίκαιο, τις διατάξεις μεταφοράς τις οποίες θεωρούσε κρίσιμες.

112 Υπενθυμίζεται επ’ αυτού ότι, μολονότι αληθεύει ότι η Επιτροπή είναι εκείνη που οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβάσεως, προσκομίζοντας τα στοιχεία τα οποία είναι αναγκαία για τον έλεγχο της ύπαρξης της παραβάσεως, η Επιτροπή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα στοιχεία που της παρέχει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το οποίο υποχρεούται,

βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να τη διευκολύνει στην εκπλήρωση της αποστολής της, η οποία συνίσταται, μεταξύ άλλων, βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ, στην εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ καθώς και των διατάξεων που θεσπίζονται από τα θεσμικά όργανα δυνάμει της Συνθήκης αυτής [πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Σουηδίας (Σταθμοί επεξεργασίας λυμάτων), C-22/20, EU:C:2021:669, σκέψεις 143 και 144 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

113 Ωστόσο, εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι διατάξεις του δικαίου της Τσεχικής Δημοκρατίας τις οποίες επικαλείται η Επιτροπή με το δικόγραφο της προσφυγής εγείρουν νέα ζητήματα, σχετικά με τη συμβατότητα των προβλεπόμενων από τις εν λόγω διατάξεις απαιτήσεων με το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η δεύτερη αιτίαση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη κατά το μέρος που αφορά τα ως άνω ζητήματα, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε απλώς, αλλά τροποποίησε ουσιωδώς το αντικείμενο της σχετικής αιτιάσεως κατά το στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης και του δικογράφου της προσφυγής.

114 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν είναι δυνατόν να επικαλεστεί βασίμως την υποχρέωση πληροφόρησης την οποία υπέχει το καθού κράτος μέλος, όπως αυτή υπενθυμίστηκε με τη σκέψη 112 της παρούσας αποφάσεως, εφόσον η ίδια δεν έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις της αναφορικά με την οριοθέτηση του αντικειμένου της διαφοράς, όπως αυτές υπενθυμίστηκαν στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως.

115 Όσον αφορά το σκέλος της δεύτερης αιτιάσεως το οποίο αφορά παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της υποχρέωσης που υπέχει ο πάροχος υπηρεσιών να ενημερώνει τον φορέα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους υποδοχής, η Τσεχική Κυβέρνηση προέβαλε λόγο απαραδέκτου επικαλούμενη ότι η Επιτροπή παρέπεμψε στο άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36, μολονότι η συγκεκριμένη υποχρέωση καθιερώνεται στο άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας.

116 Εντούτοις, το γράμμα της τελευταίας διατάξεως είχε υπενθυμιστεί ήδη από το στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής, οπότε ο λόγος αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

117 Αντιθέτως, μια τέτοια ανακρίβεια στην αρίθμηση της παρατιθέμενης διατάξεως του ενωσιακού δικαίου έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι εύκολο να κριθεί σε ποιον βαθμό τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη της ύπαρξης παραβάσεως του άρθρου 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2005/36 προβάλλονται και προς στήριξη της ύπαρξης παραβάσεως του άρθρου 6, δεύτερο εδάφιο.

118 Μολονότι η υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 6, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2005/36, όπου ορίζεται ότι ο πάροχος υπηρεσιών πρέπει να ενημερώνει εκ των προτέρων τον φορέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας αυτής ενόψει της παροχής των υπηρεσιών του, συνδέεται με την προβλεπόμενη από τη δεύτερη αυτή διάταξη απαλλαγή του παρόχου υπηρεσιών από την υποχρέωση εγγραφής του σε οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου, γεγονός παραμένει ότι πρόκειται για δύο διαφορετικές υποχρεώσεις, των οποίων η προβαλλόμενη παράβαση πρέπει να προκύπτει σαφώς ήδη από το στάδιο της προειδοποιητικής επιστολής, κατά μείζονα δε λόγο από τη στιγμή που, όπως υπενθυμίστηκε με τη σκέψη 110 της παρούσας αποφάσεως, η δεύτερη αιτίαση αφορούσε αρχικώς την παράλειψη μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της απαλλαγής από την υποχρέωση εγγραφής, και όχι από την υποχρέωση ενημέρωσης.

119 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διατύπωση του σκέλους εκείνου της δεύτερης αιτιάσεως το οποίο αφορά παράλειψη μεταφοράς της υποχρεώσεως που υπέχει ο πάροχος υπηρεσιών να ενημερώνει τον φορέα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους υποδοχής στερείται συνοχής και ακρίβειας και, συνακόλουθα, το συγκεκριμένο σκέλος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

120 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη.

Επί της τρίτης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

121 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία, παραλείποντας να μεταφέρει στο εσωτερικό της δίκαιο, όσον αφορά τους κτηνιάτρους και τους αρχιτέκτονες, την προβλεπόμενη από το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 δυνατότητα άσκησης δραστηριότητας, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής, παρέβη τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από την προαναφερθείσα διάταξη.

122 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, όταν ένας πάροχος μετακινείται από ένα κράτος μέλος σε άλλο για να παράσχει υπηρεσία, το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 προβλέπει ότι η υπηρεσία παρέχεται υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους εγκατάστασης, εξαιρουμένων των νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων, όπως του κτηνιάτρου και του αρχιτέκτονα, των οποίων οι τίτλοι εκπαίδευσης αναγνωρίζονται αυτομάτως, οπότε η υπηρεσία παρέχεται υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής.

123 Η Επιτροπή θεωρεί ότι το τσεχικό δίκαιο προβλέπει ρητώς τέτοιον κανόνα για ορισμένα επαγγέλματα, αλλά ότι δεν υπάρχει καμία ειδική διάταξη για τους κτηνιάτρους, με αποτέλεσμα να τυγχάνει εφαρμογής ο γενικός κανόνας του άρθρου 27, παράγραφος 2, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, σύμφωνα με τον οποίο ο αιτών που ασκεί προσωρινά ή περιστασιακά στην Τσεχική Δημοκρατία νομοθετικά ρυθμιζόμενη δραστηριότητα χρησιμοποιεί τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους καταγωγής. Επομένως, κατά την Επιτροπή, η εφαρμογή της διατάξεως αυτής στους κτηνιάτρους αντιβαίνει στο άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36.

124 Η Επιτροπή υποστηρίζει επιπλέον ότι η Τσεχική Κυβέρνηση επικαλείται έναν νόμο, ήτοι τον νόμο για τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, ο οποίος, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, δεν περιέχει καμία αναφορά σε επαγγελματικό τίτλο ούτε σε παροχή υπηρεσιών από κτηνιάτρους άλλων κρατών μελών και ότι το άρθρο 59, παράγραφος 3, του νόμου αυτού, το οποίο αναφέρεται στη χρήση ακαδημαϊκού τίτλου και επιτρέπει τη χρήση του εν λόγω τίτλου μόνο στη γλώσσα του κράτους όπου αποκτήθηκε, θα μπορούσε να παραπλανήσει ως προς το καθεστώς που διέπει τον οικείο επαγγελματικό τίτλο.

125 Κατά την Επιτροπή, ούτε ο νόμος για τον κτηνιατρικό σύλλογο ρυθμίζει τη χρήση επαγγελματικού τίτλου από κτηνίατρο και ο τίτλος του «κτηνιάτρου υπό καθεστώς υποδοχής», στον οποίο αναφέρεται ο συγκεκριμένος νόμος, διαφέρει εν πάση περιπτώσει από τον τίτλο του «κτηνιάτρου».

126 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, προβάλλοντας παρόμοια επιχειρήματα, ότι το ίδιο ισχύει και για τους αρχιτέκτονες.

127 Με άλλα λόγια, ελλείψει ειδικών διατάξεων, τυγχάνει εφαρμογής ο γενικός κανόνας του άρθρου 27, παράγραφος 2, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

128 Όσον αφορά το άρθρο 30, παράγραφος 2, του νόμου για τη διαπίστευση, το οποίο αφορά την άσκηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και προβλέπει ότι οι διατάξεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, του νόμου αυτού, οι οποίες διέπουν τη χρήση του επαγγελματικού τίτλου του «διαπιστευμένου αρχιτέκτονα», εφαρμόζονται «προσηκόντως» στους τελούντες υπό καθεστώς υποδοχής, η διατύπωσή του είναι υπερβολικά ασαφής για να μπορεί να γίνει δεκτό ότι μεταφέρει ορθώς το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 στο τσεχικό δίκαιο.

129 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, ναι μεν η νομολογία του Δικαστηρίου δεν επιβάλλει να επαναλαμβάνονται αυτούσιες και κατά γράμμα οι διατάξεις μιας οδηγίας κατά τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο, πλην όμως πρέπει να πληρούται η απαίτηση της ασφάλειας δικαίου μέσω της λήψης μέτρων μεταφοράς τα οποία να είναι αρκούντως σαφή και ακριβή.

130 Ο ισχυρισμός της Τσεχικής Κυβέρνησης ότι το τσεχικό δίκαιο δεν δημιουργεί «πρακτικές δυσχέρειες» είναι άνευ σημασίας για την εκτίμηση του ζητήματος της ορθής μεταφοράς της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο.

131 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η τρίτη αιτίαση είναι απαράδεκτη και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

132 Στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, με βάση τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή στο υπόμνημα απαντήσεως, η τρίτη αιτίαση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη λόγω της ασάφειάς της και λόγω του ότι η Επιτροπή άλλαξε την επιχειρηματολογία της σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, θεωρώντας ότι τα πρόσωπα που τελούν υπό καθεστώς υποδοχής είναι αναγκασμένα, κατά το τσεχικό δίκαιο, να χρησιμοποιούν τον επαγγελματικό τίτλο του «κτηνιάτρου υπό καθεστώς υποδοχής» ή του «διαπιστευμένου αρχιτέκτονα υπό καθεστώς υποδοχής».

133 Η Τσεχική Κυβέρνηση τονίζει ότι τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να επαναλαμβάνουν κατά γράμμα τις διατάξεις μιας οδηγίας στην έννομη τάξη τους και ότι το εσωτερικό της δίκαιο δεν αφήνει καμία αμφιβολία ως προς τη δυνατότητα των κτηνιάτρων και των αρχιτεκτόνων από άλλα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τους επαγγελματικούς τίτλους του κράτους μέλους υποδοχής.

134 Η Τσεχική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι ο νόμος για τον κτηνιατρικό σύλλογο χαρακτηρίζει τον κτηνίατρο που κατάγεται από άλλο κράτος μέλος και παρέχει προσωρινά ή περιστασιακά υπηρεσίες εντός της Τσεχικής Δημοκρατίας ως «κτηνίατρο υπό καθεστώς υποδοχής».

135 Όσον αφορά τους αρχιτέκτονες, η Τσεχική Κυβέρνηση παραπέμπει στο άρθρο 13 του νόμου για τη διαπίστευση, το οποίο θεσπίζει τον επαγγελματικό τίτλο του «διαπιστευμένου αρχιτέκτονα». Η Τσεχική Κυβέρνηση υπενθυμίζει εξάλλου ότι, βάσει του άρθρου 30c, παράγραφος 2, του νόμου για τη διαπίστευση, το προαναφερθέν άρθρο 13 εφαρμόζεται «προσηκόντως» στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα.

136 Επομένως, στην πράξη, η τσεχική νομοθεσία δεν δημιουργεί «δυσχέρειες» και οι αρχιτέκτονες «υπό καθεστώς υποδοχής» σε καμία περίπτωση δεν εμποδίζονται να χρησιμοποιούν τον τίτλο του «διαπιστευμένου αρχιτέκτονα».

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

137 Προκαταρκτικώς, ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση είναι απορριπτέος, δεδομένου ότι ουδόλως προκύπτει ότι η τρίτη αιτίαση είναι υπερβολικά αόριστη στη διατύπωσή της ή ότι η Επιτροπή τροποποίησε το περιεχόμενό της κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως.

138 Όσον αφορά την επί της ουσίας ανάλυση της τρίτης αιτιάσεως, το άρθρο 7 της οδηγίας 2005/36 αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία ο πάροχος υπηρεσιών μετακινείται από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής ορίζει όχι μόνον ότι η παροχή πρέπει να πραγματοποιείται υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους εγκατάστασης όταν τέτοιος τίτλος υφίσταται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος για την αντίστοιχη επαγγελματική δραστηριότητα, ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγχυση με τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής, αλλά και ότι, κατ' εξαίρεση, η παροχή πρέπει να πραγματοποιείται υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής στις περιπτώσεις για τις οποίες γίνεται λόγος στον τίτλο ΙΙΙ, κεφάλαιο ΙΙΙ, της ίδιας οδηγίας.

139 Εκ των ανωτέρω συνάγεται, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι για τα επαγγέλματα τα οποία τυγχάνουν αυτόματης αναγνώρισης δυνάμει του τίτλου ΙΙΙ, κεφάλαιο ΙΙΙ, της οδηγίας 2005/36, η παροχή πραγματοποιείται υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής, όπερ ισχύει, μεταξύ άλλων, για τους κτηνιάτρους και τους αρχιτέκτονες, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 21, παράγραφος 1, της οδηγίας, το οποίο αφορά τα δύο αυτά επαγγέλματα.

140 Όσον αφορά τους κτηνιάτρους, το άρθρο 5, παράγραφος 1, του νόμου για τον κτηνιατρικό σύλλογο αναφέρεται στην περίπτωση κτηνιάτρου από κράτος μέλος της Ένωσης ο οποίος προτίθεται να ασκήσει προσωρινά ή περιστασιακά στην Τσεχική Δημοκρατία δραστηριότητα προληπτικής και θεραπευτικής κτηνιατρικής περίθαλψης, ενώ παράλληλα χαρακτηρίζει τον κτηνίατρο αυτόν ως «κτηνίατρο υπό καθεστώς υποδοχής». Ωστόσο, η ως άνω διάταξη δεν φαίνεται να ρυθμίζει τη χρήση του επαγγελματικού τίτλου από κτηνίατρο ο οποίος μετακινείται από άλλο κράτος μέλος στην Τσεχική Δημοκρατία προκειμένου να ασκήσει εκεί τη δραστηριότητά του.

141 Επιπλέον, το άρθρο 27, παράγραφος 2, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων προβλέπει, γενικώς, ότι ο αιτών ο οποίος ασκεί προσωρινά ή περιστασιακά στην Τσεχική Δημοκρατία νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα χρησιμοποιεί τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους καταγωγής σύμφωνα με τη νομοθεσία και στη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους αυτού.

142 Κατά συνέπεια, δεν προκύπτει ότι οι κτηνίατροι που ασκούν τη δραστηριότητά τους περιστασιακά ή προσωρινά στην Τσεχική Δημοκρατία έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν τον επαγγελματικό τίτλο του εν λόγω κράτους μέλους, όπως επιβάλλει το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36.

143 Παρότι από τη νομολογία προκύπτει ότι το ενωσιακό δίκαιο δεν απαιτεί πάντοτε τα οριζόμενα σε μια οδηγία να επαναλαμβάνονται αυτούσια σε ρητή και ειδική εθνική νομοθετική διάταξη, γεγονός παραμένει ότι, σε περίπτωση που διάταξη οδηγίας αποσκοπεί στη δημιουργία

δικαιωμάτων για τους ιδιώτες, η νομική κατάσταση η οποία απορρέει από τα δικαιώματα αυτά πρέπει να είναι αρκούντως ακριβής και σαφής και οι δικαιούχοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν το πλήρες περιεχόμενο των δικαιωμάτων τους και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να τα προβάλουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων (πρβλ. απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, C-484/05, EU:C:2006:749, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

144 Πέραν τούτου, οι διατάξεις των οδηγιών πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή με αναμφισβήτητη δεσμευτική ισχύ και με την απαιτούμενη εξειδίκευση, ακρίβεια και σαφήνεια προκειμένου να πληρούται η επιταγή της ασφάλειας δικαίου (πρβλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-648/13, EU:C:2016:490, σκέψη 78).

145 Εν προκειμένω, το άρθρο 7 παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 το οποίο ορίζει ότι η υπηρεσία παρέχεται υπό τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους υποδοχής στις περιπτώσεις που προβλέπονται στον τίτλο III, κεφάλαιο III, της οδηγίας αυτής, αποσκοπεί στη δημιουργία τέτοιων δικαιωμάτων για τους ενδιαφερόμενους επαγγελματίες, μεταξύ άλλων και τους κτηνιάτρους.

146 Κατά συνέπεια, η αοριστία που υπάρχει, στο εθνικό δίκαιο, ως προς τη χρήση του επαγγελματικού τίτλου της Τσεχικής Δημοκρατίας από τους κτηνιάτρους που μεταβαίνουν εκεί για να ασκήσουν τη δραστηριότητά τους προσωρινά και περιστασιακά, ενώ το εθνικό αυτό δίκαιο προβλέπει ως γενικό κανόνα τη χρήση του τίτλου του κράτους μέλους εγκατάστασης, σημαίνει ότι δεν πληρούνται οι επιταγές της απαιτούμενης ακρίβειας και σαφήνειας, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύθηκε στη σκέψη 143 της παρούσας αποφάσεως.

147 Το γεγονός το οποίο επικαλείται η Τσεχική Δημοκρατία, δηλαδή ότι, στην πράξη, οι κτηνίατροι δεν συναντούν εμπόδια στη χρήση του επαγγελματικού τίτλου της Τσεχικής Δημοκρατίας, είναι άνευ σημασίας συναφώς.

148 Και τούτο διότι μια απλή διοικητική πρακτική η οποία, ως εκ της φύσεώς της, μπορεί να μεταβάλλεται κατά το δοκούν από τη Διοίκηση και στερείται της προσήκουσας δημοσιότητας, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι συνιστά έγκυρη εκπλήρωση της υποχρέωσης μεταφοράς οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-648/13, EU:C:2016:490, σκέψη 79).

149 Όσον αφορά την κατάσταση των αρχιτεκτόνων που μεταβαίνουν στην Τσεχική Δημοκρατία για να ασκήσουν προσωρινά και περιστασιακά τη δραστηριότητά τους, διαπιστώνεται ότι ναι μεν, σε αντίθεση προς ό,τι ισχύει για τους κτηνιάτρους, το τσεχικό δίκαιο προβλέπει ειδικές διατάξεις σχετικές με τη χρήση του επαγγελματικού τίτλου στο εν λόγω κράτος μέλος, πλην όμως ούτε αυτές φαίνονται αρκούντως σαφείς και ακριβείς, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύθηκε στη σκέψη 143 της παρούσας αποφάσεως.

150 Πράγματι, το άρθρο 30c, παράγραφος 2, του νόμου για τη διαπίστευση, το οποίο αφορά την άσκηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και ορίζει ότι οι διατάξεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου, σχετικά με τον επαγγελματικό τίτλο του «διαπιστευμένου αρχιτέκτονα», εφαρμόζονται «προσηκόντως» στους τελούντες υπό καθεστώς υποδοχής, χαρακτηρίζεται από κάποια αοριστία, σε σχέση με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να εφαρμόζεται ο συγκεκριμένος κανόνας.

151 Επιπλέον, το ως άνω συμπέρασμα δεν αναιρείται ούτε από το γεγονός ότι, στην πράξη, το καθεστώς το οποίο προβλέπεται από το τσεχικό δίκαιο δεν δημιουργεί δυσχέρειες.

152 Επομένως, διαπιστώνεται ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2005/36, παραλείποντας να θεσπίσει, όπως ορίζει το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου οι κτηνίατροι και οι αρχιτέκτονες να έχουν τη δυνατότητα να ασκούν δραστηριότητα, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, υπό τον επαγγελματικό τίτλο τον οποίο προβλέπει η ίδια ως κράτος μέλος υποδοχής.

Επί της τέταρτης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 21, παράγραφος 6, και του άρθρου 31, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

153 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 21, παράγραφος 6, και από το άρθρο 31, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36, επιτρέποντας κατά το εσωτερικό της δίκαιο την άσκηση «παράλληλων», καίτοι παρόμοιων, νοσηλευτικών επαγγελμάτων, ένα εκ των οποίων υπόκειται σε απαιτήσεις προσόντων κατώτερες από εκείνες που επιβάλλει η οδηγία 2005/36.

154 Κατά την Επιτροπή, οι διατάξεις του εσωτερικού δικαίου οι οποίες επιτρέπουν την άσκηση των «παράλληλων» αυτών επαγγελμάτων θίγουν την αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2005/36 και μπορούν να οδηγήσουν σε καταστρατήγηση των κανόνων που διέπουν τις ελάχιστες απαιτήσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης και αυτόματης αναγνώρισης.

155 Ειδικότερα, το τσεχικό δίκαιο προβλέπει το επάγγελμα του «γενικού νοσηλευτή», το οποίο αντιστοιχεί στο επάγγελμα «νοσηλευτή υπεύθυνου για γενική περίθαλψη», κατά την έννοια του άρθρου 21, παράγραφος 6, της οδηγίας 2005/36, και το επάγγελμα του «πρακτικού νοσηλευτή», σε σχέση με το οποίο οι απαιτήσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης που προβλέπονται στο τσεχικό δίκαιο είναι κατώτερες από εκείνες που επιβάλλει το άρθρο 31, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας για «νοσηλευτές υπεύθυνους για γενική περίθαλψη».

156 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, λόγω όχι μόνον της ονομασίας τους αλλά και του πολύ παραπλήσιου χαρακτήρα των αντιστοίχων δραστηριοτήτων, η ύπαρξη των δύο αυτών «παράλληλων» επαγγελμάτων προκαλεί σύγχυση τόσο στους ασθενείς όσο και σε όσους προτίθενται να ασκήσουν το επάγγελμα του νοσηλευτή.

157 Κατά την άποψή της, μια τέτοια κατάσταση αντιβαίνει προς τον σκοπό του άρθρου 54 της οδηγίας 2005/36, ο οποίος συνίσταται στο να μην υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στους τίτλους εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί στο κράτος μέλος καταγωγής και σε εκείνους που έχουν αποκτηθεί στο κράτος μέλος υποδοχής.

158 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η τέταρτη αιτίαση είναι απαράδεκτη και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

159 Όσον αφορά το παραδεκτό της τέταρτης αιτιάσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει, κατ' αρχάς, έναν πρώτο λόγο απαραδέκτου με τον οποίο ισχυρίζεται ότι η αιτίαση αυτή δεν μνημονευόταν στο διατακτικό ούτε της αιτιολογημένης γνώμης ούτε της συμπληρωματικής αιτιολογημένης γνώμης

και ότι μια τέτοια πλημμέλεια δεν είναι θεραπεύσιμη υπό το πρίσμα των νομολογιακών αρχών που τέθηκαν με την απόφαση της 8ης Ιουλίου 2010, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (C-171/08, EU:C:2010:412, σκέψη 28).

160 Η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει, εν συνεχεία, έναν δεύτερο λόγο απαραδέκτου με τον οποίο ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή διεύρυνε το αντικείμενο της τέταρτης αιτιάσεως κατά το στάδιο του δικογράφου της προσφυγής, δεδομένου ότι, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, η αιτίαση αυτή αφορούσε αποκλειστικώς και μόνον τον κίνδυνο σύγχυσης μεταξύ της ονομασίας του επαγγέλματος του «πρακτικού νοσηλευτή» και του επαγγέλματος του «γενικού νοσηλευτή», το οποίο επίσης προβλέπεται από το εθνικό της δίκαιο και αντιστοιχεί σε εκείνο του «νοσηλευτή υπεύθυνου για γενική περίθαλψη», κατά την έννοια της οδηγίας 2005/36. Συνεπώς, κατά την άποψή της, η εν λόγω αιτίαση ουδόλως αφορούσε το ζήτημα που τέθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής, ήτοι το αν επιτρέπεται στα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν δύο παρόμοια επαγγέλματα εκ των οποίων μόνον το ένα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2005/36.

161 Η Τσεχική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι το γεγονός ότι ο τίτλος μιας αιτιάσεως παραπέμπει σε συγκεκριμένη διάταξη οδηγίας δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή έχει συμπεριλάβει στην αιτίαση όλες τις πιθανές παραβάσεις της αντίστοιχης διατάξεως.

162 Τέλος, η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει έναν τρίτο λόγο απαραδέκτου με τον οποίο ισχυρίζεται ότι η τέταρτη αιτίαση δεν διατυπώθηκε με συνοχή και ακρίβεια, ιδίως διότι, στο σημείο 115 του δικογράφου της προσφυγής, η Επιτροπή ανακεφαλαιώνει την ανάλυσή της απλώς και μόνο με μια αναφορά στην ονομασία του επαγγέλματος του «πρακτικού νοσηλευτή».

163 Η Επιτροπή επιχειρεί να αντικρούσει τους προαναφερθέντες λόγους απαραδέκτου.

164 Ως προς τον πρώτο λόγο απαραδέκτου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία έχει ως σκοπό να δοθεί στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος η δυνατότητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από το ενωσιακό δίκαιο ή να αμυνθεί αποτελεσματικά κατά των αιτιάσεων που προβάλλονται εις βάρος του, πλην όμως τούτο δεν σημαίνει ότι η διατύπωση των αιτιάσεων αυτών στο διατακτικό της αιτιολογημένης γνώμης και στα αιτήματα της προσφυγής πρέπει να ταυτίζεται απολύτως, υπό την προϋπόθεση ότι το αντικείμενο της διαφοράς, όπως έχει οριστεί με την αιτιολογημένη γνώμη, ούτε διευρύνεται ούτε μεταβάλλεται.

165 Το γεγονός ότι η τέταρτη αιτίαση δεν μνημονεύθηκε στο διατακτικό ούτε της αιτιολογημένης γνώμης ούτε της συμπληρωματικής αιτιολογημένης γνώμης οφείλεται σε «διοικητικό σφάλμα» το οποίο, κατά την Επιτροπή, δεν επηρέασε ούτε την εκπλήρωση, από την Τσεχική Δημοκρατία, των υποχρεώσεων που υπέχει από το ενωσιακό δίκαιο ούτε τα δικαιώματα άμυνας του κράτους μέλους.

166 Ως προς τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο απαραδέκτου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι δεν τροποποίησε το περιεχόμενο της τέταρτης αιτιάσεως κατά το στάδιο του δικογράφου της προσφυγής, εφόσον, ήδη με την προειδοποιητική επιστολή, είχε αναφερθεί στο άρθρο 21, παράγραφος 6, στο άρθρο 31, παράγραφος 3, και στο άρθρο 32 της οδηγίας 2005/36.

167 Η Επιτροπή υποστηρίζει επιπλέον ότι είχε καταστήσει σαφές, ήδη από την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, ότι η οδηγία αυτή δεν απαγορεύει την άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων του επαγγέλματος του νοσηλευτή και από άλλα άτομα με λιγότερα προσόντα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υφίσταται καμία αμφισημία ως προς τα διαφορετικά επίπεδα κατάρτισης και επάρκειας των αντίστοιχων επαγγελματιών.

168 Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στην απάντησή τους, οι τσεχικές αρχές επικαλέστηκαν τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ των δύο επαγγελμάτων και, επομένως, αντιλήφθηκαν απολύτως ότι η Επιτροπή τους προσήπτε ότι κακώς συνυπήρχαν τα δύο αυτά επαγγέλματα.

169 Επί της ουσίας, η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η τέταρτη αιτίαση είναι, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

170 Όσον αφορά τους λόγους απαραδέκτου τους οποίους προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση, διαπιστώνεται ότι το αντικείμενο της τέταρτης αιτιάσεως πράγματι τροποποιήθηκε κατά το στάδιο του δικογράφου της προσφυγής.

171 Συγκεκριμένα, στην αιτιολογημένη γνώμη, η τέταρτη αιτίαση αφορούσε κατά βάση την ονομασία «πρακτικός νοσηλευτής», την οποία η Τσεχική Δημοκρατία αποδίδει σε ένα ορισμένο επάγγελμα, και στηριζόταν στην αιτιολογία ότι η συγκεκριμένη ονομασία δημιουργούσε σύγχυση με την επίσης προβλεπόμενη στο εθνικό δίκαιο ονομασία «γενικός νοσηλευτής», που αντιστοιχεί στο επάγγελμα του «νοσηλευτή υπεύθυνου για γενική περίθαλψη», στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 21, παράγραφος 6, της οδηγίας 2005/36.

172 Αντιθέτως, στο δικόγραφο της προσφυγής, η τέταρτη αιτίαση αφορά κατά βάση το διαφορετικό ζήτημα του κατά πόσον συμβιβάζεται με την οδηγία 2005/36 η ίδια η ύπαρξη στο τσεχικό δίκαιο ενός επαγγέλματος «παράλληλου» με εκείνο του υπεύθυνου για γενική περίθαλψη νοσηλευτή κατά την έννοια της οδηγίας, το οποίο όμως υπόκειται, από πλευράς κατάρτισης, σε κατώτερες απαιτήσεις από εκείνες που προβλέπει το άρθρο 31 παράγραφος 3, της οδηγίας για το επάγγελμα αυτό, ζήτημα το οποίο προϋποθέτει, εξάλλου, συγκριτική και λεπτομερή ανάλυση των δραστηριοτήτων που ασκούνται στο πλαίσιο καθενός εκ των προαναφερθέντων δύο επαγγελμάτων στην Τσεχική Δημοκρατία.

173 Συνακόλουθα, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 118 των προτάσεών του, η Επιτροπή δεν περιορίστηκε απλώς στο να αποσαφηνίσει την τέταρτη αιτίαση, αλλά τροποποίησε ουσιωδώς το αντικείμενό της.

174 Το ως άνω συμπέρασμα δεν αναιρείται από το γεγονός το οποίο επικαλείται η Επιτροπή, δηλαδή ότι με το δικόγραφο της προσφυγής της παρέπεμψε στις ίδιες διατάξεις της οδηγίας 2005/36 στις οποίες είχε αναφερθεί και κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, δεδομένου ότι η παραπομπή σε μια διάταξη δεν αρκεί, από μόνη της, για να προσδιοριστεί το περιεχόμενο της αιτιάσεως που προβάλλεται από την Επιτροπή.

175 Επομένως, η τέταρτη αιτίαση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη.

Επί της πέμπτης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

176 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 45 παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′, και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, θέτοντας ως προϋπόθεση για την άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων φαρμακοποιού, υπό την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία, την απόκτηση «ειδικότητας» για την οποία απαιτείται συμπληρωματική εκπαίδευση.

177 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το άρθρο 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36 επιβάλλει στα κράτη μέλη να κατοχυρώνουν την πρόσβαση όσων φαρμακοποιών πληρούν, από πλευράς επαγγελματικών προσόντων, τους όρους του άρθρου 44 στις δραστηριότητες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 45, παράγραφος 2, με μόνη επιφύλαξη, ενδεχομένως, την τήρηση της απαίτησης συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας.

178 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο την τελευταία αυτή διάταξη ως προς τις δραστηριότητες του άρθρου 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, δεδομένου ότι το τσεχικό δίκαιο εξαρτά την άσκησή τους υπό την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία από την απόκτηση πρόσθετης ειδικότητας εκ των προβλεπόμενων στις παραγράφους 7 έως 11 του άρθρου 11 του νόμου 95/2004, οι οποίες αφορούν τις δραστηριότητες σχετικά με τις φαρμακευτικές τεχνολογίες, τις εργαστηριακές και αναλυτικές μεθόδους στον χώρο της υγείας, τα ραδιοφάρμακα, την πρακτική φαρμακευτική, την κλινική φαρμακευτική και τη νοσοκομειακή φαρμακευτική.

179 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Τσεχικής Κυβέρνησης, οι δραστηριότητες τις οποίες αφορά η πέμπτη αιτίαση αντιστοιχούν σε εκείνες του άρθρου 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, δεδομένου ότι το εν λόγω άρθρο 45 παράγραφος 2, αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων τις οποίες ασκούν παραδοσιακά οι φαρμακοποιοί.

180 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το ισχύον νομικό καθεστώς στην Τσεχική Δημοκρατία καθίσταται ακόμη πιο ασαφές εκ του ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο c, του νόμου για τις υπηρεσίες υγείας προβλέπει ότι, σε περίπτωση που παρέχονται υπηρεσίες υγείας στον τομέα της φαρμακευτικής ή στους τομείς της ειδικότητας των φαρμακοποιών, απαιτείται άδεια άσκησης του ελεύθερου επαγγέλματος του φαρμακοποιού σε έναν τουλάχιστον από τους τομείς της ειδικότητας των φαρμακοποιών.

181 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το επιχείρημα της Τσεχικής Κυβέρνησης ότι η οδηγία 2005/36 δεν επιβάλλει, ούτως ή άλλως, να ασκούνται ως ελεύθερο επάγγελμα οι δραστηριότητες για τις οποίες γίνεται λόγος στο άρθρο 45 παράγραφος 2, της οδηγίας δεν μπορεί να γίνει δεκτό, δεδομένου ότι, αντιθέτως, η διάταξη αυτή απαιτεί, κατά την άποψη της Επιτροπής, να έχουν οι φαρμακοποιοί πλήρη πρόσβαση στις οικείες δραστηριότητες.

182 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η ειδική φύση των νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων του τίτλου III, κεφάλαιο III, της οδηγίας 2005/36 συνεπάγεται την αυτόματη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και ότι η αυτόματη αναγνώριση αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αρχές και τους θεμελιώδεις σκοπούς της οδηγίας.

183 Η Επιτροπή διαφωνεί με το επιχείρημα της Τσεχικής Κυβέρνησης ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση που απαιτούνται για την απόκτηση ειδικότητας μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να αντικατασταθούν από συμπληρωματική επαγγελματική πείρα, σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 45 παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36.

184 Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι το άρθρο 11, παράγραφοι 7 έως 11, του νόμου 95/2004 δεν αφορά τις δραστηριότητες του άρθρου 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, γεγονός παραμένει ότι το τσεχικό δίκαιο δεν είναι αρκούντως σαφές και ακριβές ως προς το ζήτημα αυτό, δεδομένου ότι το άρθρο 12, παράγραφος 3, στοιχείο c, του νόμου για τις υπηρεσίες υγείας φαίνεται να απαιτεί άδεια άσκησης του ελεύθερου επαγγέλματος του φαρμακοποιού σε τουλάχιστον έναν τομέα προκειμένου οι φαρμακοποιοί να έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν οποιαδήποτε δραστηριότητα.

185 Η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου ως προς την πέμπτη αιτίαση.

186 Ειδικότερα, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν εξέθεσε με συνοχή και ακρίβεια την προβαλλόμενη παραβίαση του ενωσιακού δικαίου και δεν προσδιόρισε με σαφήνεια, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, ποιες είναι οι διατάξεις του τσεχικού δικαίου τις οποίες θεωρεί αντίθετες προς το άρθρο 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36. Πιο συγκεκριμένα, στο δικόγραφο της προσφυγής η Επιτροπή δεν αναφέρεται πλέον στο vyhláška č. 187/2009 Sb., o minimálních požadavcích na studijní programy všeobecné lékařství, zubní lékařství, farmacie a na vzdělávací program všeobecné praktické lékařství (διάταγμα 187/2009 περί των ελαχίστων απαιτήσεων για τα προγράμματα σπουδών γενικής ιατρικής, οδοντιατρικής και για το πρόγραμμα εκπαίδευσης της πρακτικής γενικής ιατρικής) (στο εξής: διάταγμα 187/2009), παρότι το είχε επικαλεστεί προς στήριξη της πέμπτης αιτιάσεως στην προειδοποιητική επιστολή.

187 Υπό την οπτική αυτή, η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει, εξάλλου, διεύρυνση του αντικειμένου της πέμπτης αιτιάσεως.

188 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι ούτε από το ίδιο το δικόγραφο της προσφυγής είναι δυνατόν να προσδιοριστεί επακριβώς το περιεχόμενο της παραβάσεως, δεδομένου ότι άλλοτε γίνεται μνεία του άρθρου 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36 στο σύνολό του και άλλοτε μόνον των στοιχείων γ′, στ′ και ε′, της εν λόγω διατάξεως.

189 Η Τσεχική Κυβέρνηση προσθέτει ότι η απλή παράθεση του κειμένου μιας διατάξεως οδηγίας δεν αρκεί για να εκτεθεί σαφώς μια αιτίαση και ότι η Επιτροπή οφείλει να αναφέρει, ήδη κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, τους συγκεκριμένους λόγους και τα συγκεκριμένα επιχειρήματα που στηρίζουν την ανάλυσή της.

190 Η Επιτροπή επιχειρεί να αντικρούσει τους προαναφερθέντες λόγους απαραδέκτου.

191 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, ήδη με την προειδοποιητική επιστολή, είχε προσάψει στην Τσεχική Δημοκρατία ότι δεν μετέφερε με τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή στο εσωτερικό της δίκαιο το άρθρο 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36 και ότι, στην αιτιολογημένη γνώμη, αναφέρθηκε στον νόμο 95/2004, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Τσεχική Δημοκρατία επί της προειδοποιητικής επιστολής.

192 Η Επιτροπή τονίζει ότι ο νόμος 95/2004 είχε, ούτως ή άλλως, αποτελέσει επίσης αντικείμενο συζητήσεων ήδη από την έναρξη της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας και ότι είναι εσφαλμένος ο ισχυρισμός ότι στην προειδοποιητική επιστολή γινόταν μνεία αποκλειστικώς και μόνον του διατάγματος 187/2009.

193 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, κατόπιν των παρατηρήσεων που διατυπώθηκαν από την Τσεχική Δημοκρατία επί της προειδοποιητικής επιστολής, περιόρισε εν τέλει, στην αιτιολογημένη γνώμη, την αιτίασή της στο άρθρο 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, και ότι το περιεχόμενο της συγκεκριμένης αιτιάσεως δεν τροποποιήθηκε στο δικόγραφο της προσφυγής.

194 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει επιπροσθέτως ότι η πέμπτη αιτίαση είναι, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

195 Όσον αφορά τους λόγους απαραδέκτου τους οποίους προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση, διαπιστώνεται ότι, στην προειδοποιητική επιστολή, η Επιτροπή αναφέρθηκε σε παράβαση του άρθρου 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36, κυρίως για τον λόγο ότι με το διάταγμα 187/2009 «δεν είχαν μεταφερθεί καθόλου» στο εσωτερικό δίκαιο τα στοιχεία γ′ και στ′, και η′ έως ι′ του άρθρου 45, παράγραφος 2, και ότι με το ίδιο διάταγμα είχε μεταφερθεί «ελλιπώς» το στοιχείο ε′ της ως άνω διατάξεως.

196 Στην αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή αναφέρθηκε, αντιθέτως, στις προβλεπόμενες από το άρθρο 11 του νόμου 95/2004 απαιτήσεις ειδικότητας για την άσκηση, στο πλαίσιο ελεύθερου επαγγέλματος, ορισμένων δραστηριοτήτων φαρμακοποιού στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, για να υποστηρίξει ότι οι σχετικές απαιτήσεις δεν είναι σύμφωνες με το άρθρο 45, παράγραφος 2.

197 Στη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή αναφέρθηκε εκ νέου στις απαιτήσεις αυτές, αλλά για να υποστηρίξει ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 45, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36.

198 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι, μεταξύ της προειδοποιητικής επιστολής και της αιτιολογημένης γνώμης, το αντικείμενο της πέμπτης αιτιάσεως τροποποιήθηκε και τέθηκαν νέα ζητήματα, όπως το ζήτημα αν το άρθρο 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36 έχει εφαρμογή σε όλες ανεξαιρέτως τις δραστηριότητες φαρμακοποιού ή αν επιτρέπει στα κράτη μέλη, για τις δραστηριότητες που δεν μνημονεύονται ρητώς στο άρθρο αυτό, να επιβάλλουν συμπληρωματικές απαιτήσεις και, ενδεχομένως, αν οι δραστηριότητες οι οποίες υπόκεινται, βάσει του άρθρου 11, παράγραφοι 7 έως 11, του νόμου 95/2004 στην απαίτηση ειδικότητας εμπίπτουν στις δραστηριότητες που καλύπτει το άρθρο 45, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, στ′ και, εν μέρει, στοιχείο ε′, της οδηγίας.

199 Ως εκ τούτου, πρόκειται για νέα ζητήματα που είναι ουσιωδώς διαφορετικά από το αν η συγκεκριμένη διάταξη της οδηγίας 2005/36 μεταφέρθηκε στο τσεχικό δίκαιο.

200 Κατά συνέπεια, η πέμπτη αιτίαση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη.

Επί της έκτης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 45, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

201 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 45, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 αναφορικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η απαιτούμενη συμπληρωματική επαγγελματική πείρα αναγνωρίζεται στο κράτος μέλος υποδοχής για τους φαρμακοποιούς.

202 Η Επιτροπή επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι το άρθρο 45, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 45, παράγραφος 2, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα των κρατών μελών να επιβάλλουν στους φαρμακοποιούς απαίτηση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας.

203 Εν συνεχεία, η Επιτροπή παραπέμπει, όπως και στο πλαίσιο της πέμπτης αιτιάσεως, στο άρθρο 11 του νόμου 95/2004, το οποίο εξαρτά, στην παράγραφο 1, στοιχείο a, την αυτόνομη πρόσβαση σε ορισμένες δραστηριότητες φαρμακοποιού από συμπληρωματική εκπαίδευση για την απόκτηση ειδικότητας, ή, στην παράγραφο 1, στοιχείο b, από την απόκτηση αυτού που η Τσεχική Δημοκρατία παρουσιάζει ως «συμπληρωματική επαγγελματική πείρα», πλην όμως, στην πράξη, προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση εκπαιδευτικού προγράμματος το οποίο παρέχεται μόνον από εγκεκριμένο ίδρυμα που χορηγεί στον αιτούντα βεβαίωση περάτωσης.

204 Επομένως, κατά την Επιτροπή, η απαίτηση «συμπληρωματικής ειδικής εκπαίδευσης», την οποία προβλέπει το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο a, του τσεχικού νόμου, δεν είναι σύμφωνη με την οδηγία 2005/36, για τους ίδιους λόγους με εκείνους που προεκτέθηκαν στο πλαίσιο της πέμπτης αιτιάσεως.

205 Όσον αφορά το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 95/2004, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχουν δύο πιθανοί τρόποι να ερμηνευθεί η διάταξη αυτή.

206 Η εν λόγω διάταξη θα μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι θεσπίζεται «εναλλακτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα» με σκοπό την απόκτηση των μνημονευόμενων στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο a, του νόμου 95/2004 ειδικοτήτων, οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της πέμπτης αιτιάσεως, όπερ επιβεβαιώθηκε άλλωστε από την Τσεχική Δημοκρατία. Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 95/2004 είναι, κατά την Επιτροπή, αντίθετο προς το άρθρο 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36 για τους ίδιους λόγους με εκείνους που προεκτέθηκαν στο πλαίσιο της πέμπτης αιτιάσεως.

207 Μια δεύτερη πιθανή ερμηνεία θα ήταν να θεωρηθεί ότι το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 95/2004 καθιερώνει «απαίτηση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας», κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2005/36. Εφόσον όμως το τσεχικό δίκαιο απαιτεί, επιπλέον, την επιτυχή ολοκλήρωση εκπαιδευτικού προγράμματος που παρέχεται μόνον από εγκεκριμένο ίδρυμα το οποίο οφείλει να χορηγήσει βεβαίωση περάτωσης, το περιεχόμενο του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 95/2004 υπερβαίνει τα όρια που τίθενται με το άρθρο 45, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2005/36.

208 Συνεπώς, κατά την άποψη της Επιτροπής, το άρθρο 28a του νόμου 95/2004, το οποίο επικαλείται η Τσεχική Κυβέρνηση, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 παράγραφος 1, στοιχείο b, του ίδιου νόμου, υπερβαίνει το όριο της απλής αναγνώρισης της διάρκειας της επαγγελματικής πείρας.

209 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι απαιτήσεις ως προς τις ειδικότητες των φαρμακοποιών τις οποίες προβλέπει το τσεχικό δίκαιο δεν διέπονται από το άρθρο 45 παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36, δεδομένου ότι οι οικείες δραστηριότητες δεν ταυτίζονται με εκείνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω διατάξεως και ότι, κατά συνέπεια, οι προαναφερθείσες απαιτήσεις δεν διέπονται ούτε από το άρθρο 45, παράγραφος 3.

210 Η Τσεχική Κυβέρνηση προσθέτει ότι ειδικά η τελευταία διάταξη δεν είναι απαραίτητο να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο κράτους μέλους εφόσον η εθνική έννομη τάξη δεν προβλέπει την εφαρμογή «απαίτησης συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας», κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφος 2, της οδηγίας.

211 Εν πάση περιπτώσει, ανεξαρτήτως τυχόν διερωτήσεων ως προς το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το γράμμα του άρθρου 28a, παράγραφος 5, του νόμου 95/2004 επαναλαμβάνει αυτούσια τη διατύπωση του άρθρου 45, παράγραφος 3, της οδηγίας, καθώς ορίζει ότι, «[σ]ε περίπτωση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, [του νόμου 95/2004], το Υπουργείο αναγνωρίζει αυτομάτως ως απόδειξη επάρκειας τυχόν πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους και αποδεικνύει ότι ο ενδιαφερόμενος άσκησε τις σχετικές δραστηριότητες στο κράτος μέλος καταγωγής για ίσο χρονικό διάστημα».

212 Τέλος, εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι υπάρχουν περισσότερες πιθανές ερμηνείες του εθνικού δικαίου, οφείλει να αποδείξει ότι, στην πράξη, το δίκαιο αυτό εφαρμόζεται κατά τρόπο αντίθετο προς το δίκαιο της Ένωσης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

213 Κατά το άρθρο 45, παράγραφος 3, της οδηγίας «[ό]ταν σ' ένα κράτος μέλος, για την ανάληψη ή την άσκηση μιας δραστηριότητας φαρμακοποιού απαιτείται, εκτός από την κατοχή τίτλου εκπαίδευσης περί του οποίου το παράρτημα V, σημείο 5.6.2, η προϋπόθεση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει ως επαρκή προς τούτο απόδειξη το πιστοποιητικό των αρμοδίων αρχών του κράτους μέλους καταγωγής, σύμφωνα με το οποίο ο ενδιαφερόμενος άσκησε τις εν λόγω δραστηριότητες στο κράτος μέλος καταγωγής για ίσο χρονικό διάστημα».

214 Όπως επισήμανε η Επιτροπή, το άρθρο 45, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του άρθρου 45, παράγραφος 2, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαρτούν την πρόσβαση στις δραστηριότητες που καλύπτει η διάταξη αυτή από «συμπληρωματική επαγγελματική πείρα». Πράγματι, η υποχρέωση του κράτους μέλους υποδοχής να αναγνωρίζει τη συμπληρωματική επαγγελματική πείρα που έχει αποκτηθεί στο κράτος μέλος καταγωγής, κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφος 3, ισχύει μόνο για τις δραστηριότητες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 45, παράγραφος 2.

215 Εν προκειμένω, η Τσεχική Κυβέρνηση επικαλείται το άρθρο 28a, παράγραφος 5, του νόμου 95/2004, το οποίο προβλέπει ότι, «[σ]ε περίπτωση συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, κατά την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, [του νόμου 95/2004], το Υπουργείο αναγνωρίζει αυτομάτως ως απόδειξη επάρκειας τυχόν πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους και αποδεικνύει ότι ο ενδιαφερόμενος άσκησε τις σχετικές δραστηριότητες στο κράτος μέλος καταγωγής για ίσο χρονικό διάστημα».

216 Ωστόσο, το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου 95/2004 αφορά την απόκτηση «συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας σύμφωνα με το αντίστοιχο πρόγραμμα εκπαίδευσης σε ίδρυμα εγκεκριμένο για τον αντίστοιχο τομέα εκπαίδευσης ή για τον αντίστοιχο τομέα συμπληρωματικής επαγγελματικής πείρας, το οποίο θα χορηγεί στον αιτούντα βεβαίωση ολοκλήρωσης του προγράμματος».

217 Επομένως, προκειμένου να κριθεί αν το άρθρο 28a, παράγραφος 5, του νόμου 95/2004, σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο b, του ίδιου νόμου, επιβάλλει πρόσθετη προϋπόθεση σε σχέση με τη «συμπληρωματική επαγγελματική πείρα», κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36, πρέπει προηγουμένως να εξεταστεί αν οι συγκεκριμένες διατάξεις του τσεχικού δικαίου αφορούν δραστηριότητες φαρμακοποιού οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45, παράγραφος 2, της οδηγίας. Το ζήτημα όμως αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο της πέμπτης αιτιάσεως και η αιτίαση αυτή απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, δεδομένου ότι, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 198 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή τροποποίησε το αντικείμενο της πέμπτης αιτιάσεως, εγείροντας νέα ζητήματα μεταξύ της προειδοποιητικής επιστολής και της αιτιολογημένης γνώμης. Κατά συνέπεια, στον βαθμό που, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, δεν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας της Τσεχικής Δημοκρατίας στο πλαίσιο της πέμπτης αιτιάσεως, το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να προβεί σε τέτοια εξέταση ούτε στο πλαίσιο της έκτης αιτιάσεως.

218 Ως εκ τούτου, η έκτη αιτίαση είναι απορριπτέα ως αβάσιμη.

Επί της έβδομης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 50, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

219 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Τσεχική Κυβέρνηση παρέβη τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από το άρθρο 50, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36, σε σχέση με την υποχρέωση που επιβάλλεται στο κράτος μέλος καταγωγής να αποστέλλει, εντός μέγιστης προθεσμίας δύο μηνών, τα μνημονευόμενα στις ως άνω διατάξεις έγγραφα, τα οποία το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να απαιτήσει να του προσκομιστούν από τον αιτούντα, προς εξασφάλιση της πρόσβασης σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα. Με τα έγγραφα αυτά μπορεί να πιστοποιούνται, αφενός, η εντιμότητα, το ήθος και η μη κήρυξη του αιτούντος σε πτώχευση ή το ότι δεν του έχει επιβληθεί μέτρο αναστολής ή απαγόρευσης της άσκησης νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος σε περίπτωση σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος ή ποινικού αδικήματος και, αφετέρου, η σωματική ή η ψυχική υγεία του αιτούντος.

220 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι διατάξεις του εθνικού δικαίου τις οποίες επικαλούνται οι τσεχικές αρχές δεν επαρκούν για την ορθή μεταφορά του άρθρου 50, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο.

221 Ειδικότερα, το άρθρο 71, παράγραφοι 1 και 3, και το άρθρο 154 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, τα οποία επικαλούνται οι τσεχικές αρχές, είναι υπερβολικά αόριστα και όχι αρκούντως σαφή και ακριβή ώστε να κατοχυρώσουν τέτοιο δικαίωμα του αιτούντος. Επιπλέον, το άρθρο 154, το οποίο αφορά την έκδοση βεβαίωσης ή πιστοποιητικού από τη Διοίκηση, δεν

παραπέμπει επακριβώς στην προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 71, δεδομένου ότι προβλέπει ότι η προθεσμία αυτή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη «προσηκόντως» και μόνον σε περίπτωση που η εφαρμογή της «παρίσταται αναγκαία».

222 Κατά την Επιτροπή, ούτε το άρθρο 33, παράγραφος 1, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, το οποίο ορίζει προθεσμία για την επικοινωνία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, είναι αρκούντως σαφές και ακριβές ώστε να κατοχυρωθούν τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων. Επιπλέον, πρόκειται για διάταξη που επιτρέπει, και μάλιστα χωρίς να θέτει σχετικό χρονικό όριο, την υπέρβαση της προθεσμίας του ενός μηνός την οποία η ίδια τάσσει.

223 Εξάλλου, η εν λόγω διάταξη καλύπτει μόνον τη χορήγηση εγγράφων μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, ενώ η τήρηση της δίμηνης προθεσμίας η οποία αποτελεί το αντικείμενο της έβδομης αιτιάσεως αφορά, κατ' αρχήν, τη σχέση μεταξύ του αιτούντος που επιθυμεί να ασκήσει επάγγελμα σε άλλο κράτος μέλος και του κράτους μέλους καταγωγής του. Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι το άρθρο 50, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 δεν αναφέρεται ρητώς σε καμία διοικητική συνεργασία μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών όσον αφορά τα ζητούμενα έγγραφα, καθότι τέτοια συνεργασία προβλέπεται ρητώς, σε περίπτωση βάσιμων αμφιβολιών, μόνο στις παραγράφους 2, 3 και 3α. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει, κατ' αρχάς, να ζητεί τα έγγραφα αυτά απευθείας από τον αιτούντα, ο οποίος πρέπει να έχει, προς τούτο, τη δυνατότητα να τα λάβει από τις διοικητικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής εντός της ειδικά προβλεπόμενης δίμηνης προθεσμίας.

224 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν τα κράτη μέλη διαθέτουν τη δυνατότητα επιλογής του τύπου και των μέσων εφαρμογής των οδηγιών, το εθνικό δίκαιο πρέπει απαραιτήτως να εγγυάται, στην πράξη, την πλήρη εφαρμογή των οδηγιών από την εθνική Διοίκηση και η οικεία νομική κατάσταση πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής.

225 Όσον αφορά τα επιχειρήματα τα οποία προέβαλε η Τσεχική Κυβέρνηση στο πλαίσιο του υπομνήματος αντικρούσεως, υποστηρίζοντας ότι τα σχετικά έγγραφα μπορούν να αποκτηθούν με άλλους τρόπους στην πράξη, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, για να είναι σε θέση να ελέγξει αν μια οδηγία έχει όντως μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα στοιχεία που της παρέχει το εκάστοτε κράτος μέλος, το οποίο οφείλει να της κοινοποιεί τα μέτρα που έχουν ληφθεί. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν συνέβη στην περίπτωση των νέων μέτρων για τα οποία γίνεται λόγος εν προκειμένω.

226 Η Επιτροπή ισχυρίζεται επίσης ότι το άρθρο 63 της οδηγίας 2005/36 επιβάλλει στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι θα γίνεται μνεία της οδηγίας αυτής στις διατάξεις που θεσπίζονται για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο.

227 Η Επιτροπή συνάγει εκ των ανωτέρω ότι η έβδομη αιτίαση είναι βάσιμη, παρά τις συμπληρωματικές παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσε η Τσεχική Κυβέρνηση.

228 Επιπλέον και εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή θεωρεί ότι, όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την εντιμότητα και τη μη κήρυξη πτώχευσης, στα οποία αναφέρεται η Τσεχική Κυβέρνηση με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι όλοι οι επαγγελματίες, και δη όσοι απασχολούνται ως μισθωτοί, είναι εγγεγραμμένοι στο εμπορικό μητρώο ούτε ότι η δυνατότητα να ζητηθούν έγγραφα με ηλεκτρονικά μέσα αρκεί από μόνη της, δεδομένου ότι δεν έχουν κατ' ανάγκη όλα τα πρόσωπα δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά, από υλικής απόψεως.

229 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει ότι η έβδομη αιτίαση είναι βάσιμη τουλάχιστον κατά το μέρος που αφορά τα έγγραφα στα οποία αναφέρεται το σημείο 1, στοιχείο δ′, του παραρτήματος VII της οδηγίας 2005/36.

230 Η Τσεχική Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου ως προς την έβδομη αιτίαση, για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν μνημονεύει το άρθρο 50, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 στο δικόγραφο της προσφυγής και ότι, εν πάση περιπτώσει, η διάταξη αυτή δεν προβλέπει ότι οι αρχές του κράτους μέλους καταγωγής οφείλουν να παρέχουν εντός ορισμένης προθεσμίας τα έγγραφα που απαριθμούνται στο παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας. Στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο συγκεκριμένος λόγος απαραδέκτου δεν στηρίζεται στο ότι η Επιτροπή παρέλειψε να παραθέσει το κείμενο του άρθρου 50, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, αλλά στο ότι το θεσμικό όργανο δεν εξηγεί ποιο είναι περιεχόμενο της παραβάσεως που προσάπτεται στο κράτος μέλος βάσει της ως άνω διατάξεως, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή δεν προβλέπει καν την προθεσμία που αποτελεί το αντικείμενο της αιτιάσεως.

231 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο λόγος απαραδέκτου είναι αβάσιμος, δεδομένου ότι η κατά γράμμα παράθεση των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου των οποίων προβάλλεται παράβαση δεν μπορεί να συνιστά προϋπόθεση του παραδεκτού μιας αιτιάσεως. Επιπλέον, η έβδομη αιτίαση αναφέρεται στο περιεχόμενο του άρθρου 50, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, ενώ αφορά, ούτως ή άλλως, και το σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, του παραρτήματος VII της οδηγίας 2005/36, όπου προβλέπεται η δίμηνη προθεσμία για την οποία γίνεται λόγος στην προκειμένη αιτίαση.

232 Επικουρικώς, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η έβδομη αιτίαση είναι αβάσιμη.

233 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36 δεν προσδιορίζει το πρόσωπο υπέρ του οποίου τάσσεται η δίμηνη προθεσμία, δηλαδή δεν ορίζει σε ποιον οφείλει η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής να παράσχει τα σχετικά έγγραφα εντός της προθεσμίας.

234 Εν πάση περιπτώσει, το τσεχικό δίκαιο διασφαλίζει την κοινοποίηση των εγγράφων αυτών εντός της δίμηνης προθεσμίας, τόσο στο πρόσωπο που υπέβαλε το σχετικό αίτημα και τα ζήτησε από το κράτος μέλος καταγωγής, όσο και στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής, εφόσον εκείνη διαβίβασε το αίτημα.

235 Επομένως, σε περίπτωση που ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος ζητεί από τις τσεχικές αρχές την έκδοση των εν λόγω εγγράφων, τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 154 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 71, παράγραφοι 1 έως 3, του ίδιου κώδικα, με συνέπεια να επιβάλλεται στην τσεχική διοικητική αρχή η υποχρέωση να αποφανθεί ή να εκδώσει αμελλητί πιστοποιητικό, το αργότερο εντός προθεσμίας δύο μηνών.

236 Εξάλλου, τα έγγραφα στα οποία αναφέρεται το σημείο 1, στοιχείο δ′, του παραρτήματος VII της οδηγίας 2005/36, σχετικά με την εντιμότητα, το ήθος ή τη μη κήρυξη πτώχευσης, μπορούν επίσης να αποκτηθούν μέσω αποσπάσματος του εμπορικού μητρώου και στην περίπτωση αυτή χορηγούνται, δυνάμει του εφαρμοστέου δικαίου, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου.

237 Πέραν τούτου, η απόδειξη ότι η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας δεν έχει ανασταλεί ή απαγορευθεί μπορεί να προσκομιστεί μέσω αποσπάσματος ποινικού μητρώου, το οποίο χορηγείται επίσης κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου.

238 Υπάρχει ακόμη δυνατότητα να ληφθεί απόσπασμα του εμπορικού ή του ποινικού μητρώου ηλεκτρονικά, από τη διαδικτυακή πύλη της δημόσιας διοίκησης.

239 Ως προς τα έγγραφα που μνημονεύονται στο σημείο 1, στοιχείο ε′, του παραρτήματος VII της οδηγίας 2005/36 και αφορούν τη σωματική ή ψυχική υγεία του αιτούντος, η έκδοσή τους διέπεται από τον zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (νόμο 373/2011 για τις ειδικές υπηρεσίες υγείας) της 6ης Νοεμβρίου 2011. Πάντως, το άρθρο 43, παράγραφος 1, στοιχείο a, του νόμου αυτού ορίζει ότι το έγγραφο της ιατρικής γνωμάτευσης πρέπει υποχρεωτικώς να εκδίδεται εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της αιτήσεως.

240 Συνεπώς, τόσο το τσεχικό γενικό διοικητικό δίκαιο όσο και ειδικές διατάξεις του τσεχικού δικαίου διασφαλίζουν στον ενδιαφερόμενο ότι θα λάβει τα ζητούμενα έγγραφα εντός προθεσμίας σημαντικά συντομότερης από εκείνη που απαιτείται βάσει του άρθρου 50, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36.

241 Εξάλλου, σε περίπτωση που η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής είναι αυτή που ζητεί τα σχετικά έγγραφα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, οι τελευταίες οφείλουν να τα αποστείλουν αμελλητί, κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 33, παράγραφος 1, του νόμου για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

242 Τέλος, κατά την Τσεχική Κυβέρνηση, οι κρίσιμες διατάξεις του τσεχικού δικαίου είναι αρκούντως σαφείς και ακριβείς.

243 Στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση επιχειρεί να αντικρούσει τα επιχειρήματα της Επιτροπής ότι δεν τήρησε την υποχρέωση παροχής σαφών και ακριβών πληροφοριών κατά την κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς και προσθέτει ότι η παράβαση του άρθρου 63 της οδηγίας 2005/36 δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.

244 Η Τσεχική Κυβέρνηση διευκρινίζει επίσης ότι τα πρόσωπα που δεν είναι καταχωρισμένα στο εθνικό εμπορικό μητρώο μπορούν επίσης να αποδείξουν ότι χαίρουν καλής φήμης και ότι δεν έχει κινηθεί πτωχευτική διαδικασία εις βάρος τους μέσω αποσπάσματος από το μητρώο αφερεγγυότητας, το οποίο τους χορηγείται αμέσως κατόπιν αιτήσεώς τους είτε στον διαχειριστή του εν λόγω μητρώου είτε σε άλλους παρόχους υπηρεσιών είτε στο διαδίκτυο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

245 Κατά πρώτον, είναι απορριπτέος ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προβάλλει η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζοντας ότι η έβδομη αιτίαση είναι αόριστη κατά το μέρος που αφορά το άρθρο 50, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή δεν προβλέπει τη δίμηνη προθεσμία η οποία ισχύει για την αποστολή των οικείων εγγράφων και αποτελεί το αντικείμενο της συγκεκριμένης αιτιάσεως.

246 Και τούτο διότι, όπως προκύπτει από την ίδια τη διατύπωση της αιτιάσεως, η προαναφερθείσα διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36, στο οποίο εξάλλου παραπέμπει ρητώς για τον καθορισμό των εγγράφων και πιστοποιητικών που μπορεί να απαιτήσει το κράτος μέλος υποδοχής από τον αιτούντα, και το οποίο προβλέπει προθεσμία δύο μηνών για την αποστολή των εν λόγω εγγράφων και πιστοποιητικών από το κράτος μέλος καταγωγής.

247 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα αν η επίμαχη προθεσμία μεταφέρθηκε ορθώς στο τσεχικό δίκαιο, από το υπόμνημα αντικρούσεως προκύπτει ότι κάτι τέτοιο όντως συμβαίνει, υπό το πρίσμα τόσο των κανόνων του γενικού διοικητικού δικαίου όσο και των ειδικών ρυθμίσεων που εφαρμόζονται ως προς τη χορήγηση τέτοιων εγγράφων.

248 Ειδικότερα, διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι, αντιθέτως προς τα όσα υποστηρίζει η Τσεχική Κυβέρνηση, από το γράμμα και την οικονομία του άρθρου 50 της οδηγίας 2005/36 προκύπτει ότι a priori εναπόκειται, κατ' αρχήν, στον ενδιαφερόμενο να ζητήσει τα έγγραφα από τις αρχές του κράτους μέλους καταγωγής.

249 Πράγματι, επισημαίνεται ότι, σε αντίθεση προς την παράγραφο 1 του άρθρου 50 της οδηγίας 2005/36, οι παράγραφοι 2, 3 και 3α αναφέρονται ρητώς στις περιπτώσεις στις οποίες το κράτος μέλος υποδοχής ζητεί πληροφορίες από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους.

250 Όσον αφορά τις διατάξεις του τσεχικού δικαίου στις οποίες παραπέμπει η Τσεχική Κυβέρνηση, εξ αυτών συνάγεται ότι, σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος ζητήσει από τις τσεχικές αρχές κάποιο από τα έγγραφα του παραρτήματος VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36, τυγχάνουν εφαρμογής οι κανόνες του γενικού διοικητικού δικαίου, ήτοι το άρθρο 154 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 71, παράγραφοι 1 έως 3, του κώδικα αυτού, το οποίο επιβάλλει στη Διοίκηση να λάβει απόφαση «το συντομότερο δυνατόν» και, πάντως, το αργότερο εντός 30 ημερών από την έναρξη της διαδικασίας, στις οποίες μπορεί να προστεθεί πρόσθετη προθεσμία υπό ορισμένες περιστάσεις.

251 Ωστόσο, ορθώς η Επιτροπή κάνει λόγο για αοριστία των διατάξεων αυτών.

252 Πιο συγκεκριμένα, αν διαβιβαστεί τέτοια αίτηση, το άρθρο 154 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας προβλέπει ότι οι διατάξεις του άρθρου 71 του κώδικα αυτού πρέπει να ακολουθούνται «προσηκόντως» και «εφόσον παρίσταται αναγκαία η εφαρμογή τους», όπερ προκαλεί κάποια αβεβαιότητα ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής της προθεσμίας του άρθρου 71.

253 Επομένως, οι διατάξεις αυτές δεν φαίνεται να έχουν μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο με τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή την απαίτηση τήρησης δίμηνης προθεσμίας η οποία επιβάλλεται στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής στην περίπτωση που ενδιαφερόμενος ζητεί ένα από τα έγγραφα του παραρτήματος VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36.

254 Εντούτοις, στο υπόμνημα αντικρούσεως, η Τσεχική Κυβέρνηση επικαλείται επίσης την εφαρμογή άλλων μέτρων και κανόνων του εθνικού δικαίου και, ειδικότερα, το ότι ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να λάβει το μνημονευόμενο στο παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2005/36 έγγραφο που πιστοποιεί την εντιμότητά του, το ήθος του ή το ότι δεν έχει κηρυχθεί σε πτώχευση, ζητώντας απόσπασμα από το εθνικό εμπορικό μητρώο ή απόσπασμα ποινικού μητρώου, οπότε το έγγραφο αυτό πρέπει να χορηγείται κατόπιν αιτήσεως ή να λαμβάνεται μέσω διαδικτύου. Η Τσεχική Κυβέρνηση εξηγεί ότι, στην περίπτωση αυτή, οι αρμόδιες εθνικές αρχές εκδίδουν το ζητούμενο έγγραφο κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως και ότι, εάν πρόκειται για διαδικτυακή αίτηση, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να το μεταφορτώσει απευθείας.

255 Ως προς το έγγραφο σχετικά με τη σωματική ή ψυχική υγεία του αιτούντος, για το οποίο γίνεται λόγος στο παράρτημα VII, σημείο 1, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2005/36, η Τσεχική Κυβέρνηση παραπέμπει στον νόμο 373/2011 για τις ειδικές υπηρεσίες υγείας, του οποίου το άρθρο 43, παράγραφος 1, στοιχείο a, προβλέπει την έκδοση ιατρικής γνωμάτευσης εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της υποβληθείσας αιτήσεως.

256 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι διατάξεις αυτές του εθνικού δικαίου συνιστούν μέτρα μεταφοράς που δεν κοινοποιήθηκαν από την Τσεχική Δημοκρατία, με συνέπεια η Τσεχική Κυβέρνηση να μην μπορεί να τις επικαλεστεί. Προσθέτει ότι το άρθρο 63 της οδηγίας 2005/36 προβλέπει επίσης την υποχρέωση των κρατών μελών να κάνουν μνεία της οδηγίας στις διατάξεις για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο.

257 Η Επιτροπή υποστηρίζει ακόμη, αφενός, ότι οι μισθωτοί δεν είναι εγγεγραμμένοι στο εμπορικό μητρώο και, αφετέρου, ότι η δυνατότητα να ζητηθούν έγγραφα με ηλεκτρονικά μέσα δεν επαρκεί, δεδομένου ότι όλοι δεν έχουν πρόσβαση σ' αυτήν.

258 Η Τσεχική Κυβέρνηση αντιτείνει ότι οι σχετικές πληροφορίες μπορούν να παρέχονται και μέσω άλλων συστημάτων πληροφόρησης του κοινού και ότι η πρόσβαση στο διαδίκτυο δεν είναι το μόνο μέσο για την απόκτησή τους.

259 Όσον αφορά τα νέα αυτά επιχειρήματα, υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι τα κράτη μέλη οφείλουν, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να διευκολύνουν την Επιτροπή στην εκτέλεση της αποστολής της, η οποία συνίσταται ιδίως, όπως ορίζει το άρθρο 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ, στην εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ καθώς και των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει αυτής από τα θεσμικά όργανα. Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, όταν πρόκειται για τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής, στην πράξη, των εθνικών διατάξεων που προορίζονται να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή μιας οδηγίας, η Επιτροπή, η οποία δεν διαθέτει ιδία εξουσία έρευνας στον τομέα αυτόν, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα στοιχεία που παρέχονται από τυχόν καταγγέλλοντες καθώς και από το ίδιο το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος [απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Σουηδίας (Σταθμοί επεξεργασίας λυμάτων), C-22/20, EU:C:2021:669, σκέψη 144 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

260 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία σχετική με το βάρος αποδείξεως στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβάσεως. Η Επιτροπή είναι εκείνη που οφείλει να προσκομίσει στο Δικαστήριο τα στοιχεία τα οποία του είναι αναγκαία για να ελέγξει την ύπαρξη της παραβάσεως, χωρίς να μπορεί να στηριχθεί σε οποιοδήποτε τεκμήριο [απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Επιτροπή κατά Σουηδίας (Σταθμοί επεξεργασίας λυμάτων), C-22/20, EU:C:2021:669, σκέψη 143 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

261 Εν προκειμένω, όμως, από τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή στο πλαίσιο του υπομνήματος απαντήσεως δεν προκύπτουν επαρκώς οι λόγοι για τους οποίους τα μέτρα και οι κανόνες του εθνικού δικαίου που επικαλέστηκε η Τσεχική Κυβέρνηση κατά το στάδιο του υπομνήματος αντικρούσεως και που, όπως διαπιστώνεται, εφαρμόζονταν πριν από τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, δεν επαρκούν για την ορθή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της δίμηνης προθεσμίας η οποία προβλέπεται για την προσκόμιση των εγγράφων του παραρτήματος VII, σημείο 1, στοιχεία δ′ και ε′, της οδηγίας 2005/36.

262 Κατά συνέπεια, η έκτη αιτίαση είναι απορριπτέα ως αβάσιμη.

Επί της όγδοης αιτιάσεως, περί παράλειψης μεταφοράς του άρθρου 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 στο εσωτερικό δίκαιο

Επιχειρήματα των διαδίκων

263 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, κατά το μέρος που η διάταξη αυτή ορίζει ότι η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής διαθέτει προθεσμία ενός μηνός για να βεβαιώσει την παραλαβή της αιτήσεως αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και να ενημερώσει τον αιτούντα για τυχόν ελλείποντα έγγραφα.

264 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η μεταφορά του άρθρου 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 στο τσεχικό δίκαιο δεν είναι αρκούντως σαφής και ακριβής.

265 Ειδικότερα, το άρθρο 45, παράγραφος 2, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας δεν παρέχει στον αιτούντα συγκεκριμένο δικαίωμα να λάβει, εντός ορισμένης προθεσμίας, πληροφορίες σχετικές με τυχόν ελλείποντα έγγραφα.

266 Το άρθρο 47, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας προβλέπει απλώς υποχρέωση ενημέρωσης του ενδιαφερομένου «το συντομότερο δυνατόν» για την έναρξη της διαδικασίας σε συνέχεια της αιτήσεώς του.

267 Το δε άρθρο 71, παράγραφοι 1 και 3, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας επιτρέπει στην οικεία διοικητική αρχή να λάβει την απόφασή της μετά την παρέλευση της προθεσμίας του ενός μηνός την οποία προβλέπει.

268 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η όγδοη αιτίαση είναι αβάσιμη, δεδομένου ότι το τσεχικό δίκαιο προβλέπει υποχρέωση ενημέρωσης του ενδιαφερομένου για την έναρξη της διαδικασίας εντός προθεσμίας ενός μηνός καθώς και υποχρέωση διασφάλισης της παραλαβής του φακέλου, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36.

269 Η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 47, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, η διοικητική αρχή οφείλει να ενημερώνει, «αμελλητί», όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σχετικά με την αίτηση έναρξής της, όπερ σημαίνει ότι, στην πράξη, η σχετική «προθεσμία» δεν είναι παρά λίγες ημέρες, όπως επιβεβαίωσαν τα τσεχικά δικαστήρια.

270 Όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με τα ελλείποντα έγγραφα, η Τσεχική Κυβέρνηση προσθέτει ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 45, παράγραφος 2, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, η διοικητική αρχή βοηθά τον αιτούντα να θεραπεύσει τυχόν πλημμέλειες της αιτήσεώς του και του χορηγεί εύλογη προθεσμία προς τούτο.

271 Η Τσεχική Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας επιβάλλει στη διοικητική αρχή να εξετάσει την υπόθεση «χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση».

272 Επιπλέον, η Τσεχική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 71, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, η διοικητική αρχή οφείλει να λάβει απόφαση «αμελλητί ή, σε περίπτωση αδυναμίας, εντός προθεσμίας 30 ημερών».

273 Επομένως, η Τσεχική Κυβέρνηση θεωρεί ότι από την οικονομία του κώδικα διοικητικής διαδικασίας συνάγεται ότι ο αιτών πρέπει να ενημερώνεται για τυχόν πλημμέλειες της αιτήσεώς του πολύ πριν από τη λήξη της προθεσμίας του ενός μηνός την οποία ορίζει το άρθρο 50, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36.

274 Η Τσεχική Κυβέρνηση προσθέτει ότι, αντιθέτως προς τα όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, οι σχετικές εθνικές διατάξεις είναι σαφείς και σύμφωνες με την οδηγία αυτή και ότι, εν πάση περιπτώσει, στο θεσμικό αυτό όργανο εναπόκειται να αποδείξει ότι, στην πράξη, το τσεχικό δίκαιο εφαρμόζεται κατά τρόπο αντίθετο προς το ενωσιακό δίκαιο.

275 Η Τσεχική Κυβέρνηση υπενθυμίζει επιπλέον ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επαναλαμβάνουν κατά γράμμα τις διατάξεις μιας οδηγίας προκειμένου να τις μεταφέρουν ορθώς στο εσωτερικό τους δίκαιο και ότι μπορεί να αρκεί ένα γενικό νομικό πλαίσιο.

276 Τέλος, η Τσεχική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι δεν έχουν περιέλθει σε γνώση της πρακτικές δυσχέρειες ως προς το ζήτημα αυτό.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

277 Το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 τάσσει στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής προθεσμία ενός μηνός για να βεβαιώσει ότι παρέλαβε την αίτηση αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και για να ενημερώσει τον αιτούντα για τις τυχόν ελλείψεις της.

278 Εν προκειμένω, οι νομοθετικές διατάξεις τις οποίες επικαλείται η Τσεχική Κυβέρνηση δεν προβλέπουν κάτι τέτοιο.

279 Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τους κανόνες του γενικού διοικητικού δικαίου στους οποίους παραπέμπει η Τσεχική Κυβέρνηση, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 71 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, που ορίζει ότι η τσεχική Διοίκηση οφείλει να λάβει απόφαση «το συντομότερο δυνατόν» και το αργότερο εντός προθεσμίας 30 ημερών από την υποβολή της αιτήσεως, στην οποία μπορεί να προστεθεί συμπληρωματική προθεσμία υπό ορισμένες περιστάσεις, δεν μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, εφόσον δεν αναφέρεται ούτε στην υποχρέωση βεβαίωσης της παραλαβής της αιτήσεως ούτε στην υποχρέωση ενημέρωσης του αιτούντος για τυχόν ελλείποντα έγγραφα. Εξάλλου και εν πάση περιπτώσει, το ίδιο το άρθρο 71 παρέχει στη Διοίκηση τη δυνατότητα να αποφαίνεται επί της αιτήσεως εντός προθεσμίας που υπερβαίνει τον ένα μήνα.

280 Ως προς το άρθρο 45, παράγραφος 2, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, βάσει του οποίου η διοικητική αρχή οφείλει να βοηθά τον αιτούντα να θεραπεύσει τις πλημμέλειες της αιτήσεώς του και να του χορηγεί «εύλογη προθεσμία» προς τούτο, ούτε η διάταξη αυτή επαρκεί για την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των συγκεκριμένων απαιτήσεων που θέτει συναφώς το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36.

281 Το ίδιο ισχύει επίσης τόσο για το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, το οποίο προβλέπει ότι η Διοίκηση υποχρεούται να εξετάσει την αίτηση «χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση», όσο και για το άρθρο 47, παράγραφος 1, του κώδικα διοικητικής διαδικασίας, βάσει του οποίου η διοικητική αρχή οφείλει να ενημερώνει «το συντομότερο δυνατόν» για την

έναρξη της διαδικασίας «όλους τους συμμετέχοντες» που έχει υπόψη της, δεδομένου ότι ούτε αυτές οι διατάξεις ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες απαιτήσεις του άρθρου 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36.

282 Τέλος, το επιχείρημα της Τσεχικής Κυβερνήσεως ότι το τσεχικό δίκαιο δεν δημιουργεί δυσχέρειες στην πράξη δεν μπορεί, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 148 της παρούσας αποφάσεως, να θεραπεύσει την κατά τα ανωτέρω διαπιστωθείσα έλλειψη αρκούντως σαφούς και ακριβούς μεταφοράς.

283 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2005/36, παραλείποντας να θεσπίσει, όπως ορίζει το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, τις αναγκαίες διατάξεις ώστε η αρμόδια αρχή της, ως κράτους μέλους υποδοχής, να έχει στη διάθεσή της προθεσμία ενός μηνός για να βεβαιώσει την παραλαβή της αιτήσεως αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και να ενημερώσει τον αιτούντα για τυχόν ελλείποντα έγγραφα.

284 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, διαπιστώνεται ότι η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2005/36, παραλείποντας να θεσπίσει:

– όπως ορίζει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας 2005/36, τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου οι αρμόδιες αρχές της, ως κράτους μέλους υποδοχής, να καθορίσουν το καθεστώς το οποίο διέπει την κατάσταση των προσώπων που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση προσαρμογής ή επιθυμούν να προετοιμαστούν για δοκιμασία επάρκειας·

– όπως ορίζει το άρθρο 7 παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36, τις αναγκαίες διατάξεις ώστε οι κτηνίατροι και οι αρχιτέκτονες να έχουν τη δυνατότητα να ασκούν δραστηριότητα, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, υπό τον επαγγελματικό τίτλο τον οποίο προβλέπει η ίδια ως κράτος μέλος υποδοχής·

– όπως ορίζει το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, τις αναγκαίες διατάξεις ώστε η αρμόδια αρχή της, ως κράτους μέλους υποδοχής, να έχει στη διάθεσή της προθεσμία ενός μηνός για να βεβαιώσει την παραλαβή της αιτήσεως αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και να ενημερώσει τον αιτούντα για τυχόν ελλείποντα έγγραφα.

Επί των δικαστικών εξόδων

285 Σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, το Δικαστήριο μπορεί, δυνάμει του άρθρου 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του, να κατανείμει τα δικαστικά έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Δεδομένου ότι η προσφυγή της Επιτροπής γίνεται μερικώς μόνο δεκτή, το Δικαστήριο αποφασίζει ότι κάθε διάδικος πρέπει να φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Η Τσεχική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει από την οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, παραλείποντας να θεσπίσει:

– **όπως ορίζει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ζ′ και η′, της οδηγίας αυτής, τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου οι αρμόδιες αρχές της, ως κράτους μέλους υποδοχής, να καθορίσουν το καθεστώς το οποίο διέπει την κατάσταση των προσώπων που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση προσαρμογής ή επιθυμούν να προετοιμαστούν για δοκιμασία επάρκειας·**

– **όπως ορίζει το άρθρο 7 παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36, τις αναγκαίες διατάξεις ώστε οι κτηνίατροι και οι αρχιτέκτονες να έχουν τη δυνατότητα να ασκούν δραστηριότητα, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, υπό τον επαγγελματικό τίτλο τον οποίο προβλέπει η ίδια ως κράτος μέλος υποδοχής·**

– **όπως ορίζει το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, τις αναγκαίες διατάξεις ώστε η αρμόδια αρχή της, ως κράτους μέλους υποδοχής, να έχει στη διάθεσή της προθεσμία ενός μηνός για να βεβαιώσει την παραλαβή της αιτήσεως αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και να ενημερώσει τον αιτούντα για τυχόν ελλείποντα έγγραφα.**

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Τσεχική Δημοκρατία φέρουν η καθεμία τα δικά της δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)